

Utjecaj pandemije COVID-19 na poslovanje ustanove Lučke uprave Pula

Balde, Dino

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **VERN
University / Sveučilište VERN**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:146:480224>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-12**

Repository / Repozitorij:

[VERN' University Repository](#)

SVEUČILIŠTE VERN'

Zagreb

Specijalistički diplomski stručni studij

Poduzetnički menadžment

SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI RAD

**UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA POSLOVANJE
USTANOVE LUČKE UPRAVE PULA**

Dino Balde

Zagreb, 2022.

SVEUČILIŠTE VERN'

Zagreb

Specijalistički diplomski stručni studij

Poduzetnički menadžment

SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI RAD

**UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA POSLOVANJE
USTANOVE LUČKE UPRAVE PULA**

Mentorica: dr. sc. Melita Cita, v. pred.

Student: Dino Balde

Zagreb, travanj, 2022.

SAŽETAK

Lučka uprava Pula ima status javne ustanove gdje je osnivač Istarska županija. Osnovana je zbog upravljanja, održavanja i korištenja dvije luke koje su otvorene za javni promet županijskog značaja i jedanaest luka lokalnog značaja. Cilj istraživanja u ovome diplomskom radu bio je prikazati poslovanje Lučke uprave Pula prije i nakon COVID-19 pandemije te komparativnom analizom poslovanja utvrditi do kakvih je financijskih promjena došlo u poslovanju i jesu li te promjene utjecale na stabilnost poslovanja Lučke uprave Pula. Ona se primarno financira od prihoda od članarina i članskih doprinosa, kao i donacija iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne samouprave te iz EU projekata. Poslovanje Lučke uprave Pula prije pandemije uzrokovane virusom COVID-19 moglo bi se ocijeniti kao stabilno i održivo. Nastupom pandemije očekivali su se negativni efekti u poslovanju Lučke uprave Pula zbog smanjenja naplata morskih vezova, prodaje karata za pomorski promet i slično, ali to nije značajno utjecalo na poslovanje Lučke uprave Pula.

Ključne riječi: Lučka uprava Pula, COVID-19, poslovanje, financijski izvještaji

ABSTRACT

The Pula Port Authority has the status of a public institution. The founder is the County of Istria. It was established for the purpose of management, maintenance and use of two ports open to public traffic of county importance and eleven ports of local importance. The aim of the research in this thesis is to present the activities of the Pula Port before and after the pandemic COVID - 19 and to present comparative analysis of the activities to determine what financial changes occurred in the businesses and whether these changes affected the stability of the Pula Port. The Pula Port Authority finance primarily comes from revenues, from membership fees and membership contributions, as well as donations from the state budget, the budget of local governments and from EU projects.

Before the pandemic caused by the COVID-19 virus the businesses of the Pula Port Authority could be assessed as stable and sustainable. The onset of the pandemic it was expected to have negative effects on the businesses due to the reduction of sea berths, the tickets sale for maritime traffic and the like, but it did not have significant affects.

Keywords: Pula Port Authority, COVID-19, business, financial statements

Sadržaj

SAŽETAK.....	I
ABSTRACT	II
1. UVOD	1
1.1. Predmet i problem istraživanja	2
1.2. Cilj i svrha istraživanja	2
1.3. Istraživačka pitanja	2
1.4. Metode istraživanja.....	3
1.5. Struktura rada	3
2. REGULATORNI OKVIR I ZNAČAJKE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA.....	5
2.1. Regulatorni okvir neprofitnih organizacija.....	5
2.2. Zakonodavni okvir neprofitnog računovodstva.....	6
2.3. Teorijski okvir godišnjih financijskih izvještaja	7
3. PANDEMIJA COVID-19	9
3.1. Nastanak i razvoj pandemije.....	9
3.2. Utjecaj pandemije na globalne gospodarske trendove.....	13
3.3. Utjecaj COVID-19 pandemije na gospodarske sektore i društvene domene Hrvatske	15
3.3.1. gospodarstvo Hrvatske	15
3.3.2. Utjecaj na kulturu.....	20
3.3.3. Utjecaj na gospodarstvo	23
3.3.4. Utjecaj na politička zbivanja.....	24
3.3.5. Utjecaj na sportske aktivnosti	25
4. POSLOVNI PROFIL LUČKE UPRAVE PULA	27
4.1. Prikaz Lučke uprave Pula kao neprofitne pravne osobe.....	27
4.2. Uspješni razvojni projekti.....	30
5. UTJECAJ COVID-19 PANDEMIJE NA POSLOVANJE LUČKE UPRAVE PULA	33
5.1. Analiza poslovanja Lučke uprave Pula 2016. - 2018. godine	33

5.2. Analiza poslovanja Lučke uprave Pula u 2019. i 2020. godini	39
5.3. Kritički osvrt na poslovanje Lučke uprave Pula prije i za vrijeme pandemije	44
5.4. Prijedlozi za unapređenje poslovanja Lučke uprave Pula	46
6. ZAKLJUČAK.....	49
LITERATURA	51
POPIS SLIKA.....	56
POPIS TABLICA.....	56
ŽIVOTOPIS.....	58

1. UVOD

Lučka uprava Pula je neprofitna pravna osoba u vlasništvu Istarske županije čija je djelatnost određena Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, 98/19). Ona upravlja lukama: Pula, Brijuni, Fažana, Bunarina, Krnica, Banjole, Polje, Runke, Medulin i Kuje. Lučka uprava Pula bilježi rastuće trendove poslovanja do 2019. godine poput rasta ukupne imovine i prihoda. Pojava COVID-19 pandemije imala je negativan utjecaj na poslovanje brojnih poduzeća u javnom i privatnom sektoru Hrvatske pa se u ovom radu željelo istražiti je li kriza izazvana pandemijom COVID -19 utjecala na poslovanje Lučke uprave Pula.

Pandemija COVID-19 je globalna pandemija bolesti uzrokovana teškim akutnim respiratornim sindromom koronavirusom 2 (SARS-CoV-2) koju je Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) proglasila u ožujku 2020. godine. Novi virus identificiran je u Wuhanu u Kini u prosincu 2019. godine gdje ni zatvaranje u Wuhanu i drugim gradovima provincije Hubei nije uspjelo zaustaviti širenje virusa tako da se on proširio i na druge dijelove kontinentalne Kine i širom svijeta. Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) proglasila je izbijanje nužnog međunarodnog interesa za javno zdravstvo 30. siječnja 2020., a kasnije i pandemiju 11. ožujka 2020. Od 2021., inačice virusa rezultirale su Delta, Alpha i Beta varijantama. Od 22. srpnja 2021. potvrđeno je više od 192 milijuna slučajeva, a više od 4,12 milijuna potvrđenih smrtnih slučajeva pripisuje se simptomima COVID-19, što ga čini jednom od najsmrtonosnijih pandemija u povijesti.

Simptomi COVID-19 variraju od neprimjetnih do onih koji su opasni po život. Teška bolest vjerojatnija je kod starijih bolesnika s COVID-19 kao i kod onih koji imaju određene zdravstvene probleme jer se COVID-19 emitira kada se udiše zrak zagađen kapljicama. Rizik od njihovog udisanja je veći kad se ljudi nalaze u neposrednoj blizini i mogu ostati zaraženi i do 20 dana, a virus se širi i u slučaju ako nisu razvijeni nikakvi simptomi.

COVID-19 pandemija je ostavila negativne utjecaje na globalna gospodarska kretanja uzrokujući stagnaciju i privremenu recesiju brojnih svjetskih gospodarstava i nije zaobišla ni Hrvatsku. Donošenje epidemioloških mjera i privremena obustava svih gospodarskih djelatnosti, osim onih nužnih za životnu egzistenciju stanovnika Hrvatske, doveli su do pada makroekonomskih pokazatelja zemlje.

Svjetska gospodarstva velikom su brzinom počela usvajati epidemiološke mjere zaštite od infekcije, što je imalo niz negativnih posljedica na svjetsko, ali i hrvatsko gospodarstvo, jer je došlo do stagnacije i negativnih trendova u BDP-u.

1.1. Predmet i problem istraživanja

Problem istraživanja ovog specijalističkog diplomskog rada je situacija u kojoj se nalazi gospodarstvo Hrvatske zbog krize izazvane pandemijom COVID-19. Od početka pojave COVID-a bilo je prepoznatljivo da se radi o globalnoj zdravstvenoj krizi i da ona ima utjecaj na globalnu ekonomiju. Došlo je do poremećaja gospodarske aktivnosti koje su vidljive kroz zatvaranje poduzeća i rasta nezaposlenosti. Potrebno je prepoznati rizike kojima pandemija utječe na poslovanje poduzeća kroz analizu financijskih rezultata. Provedbom istraživanja analize poslovanja Lučke uprave Pula (u daljnjem tekstu: LUP-a) prije i za vrijeme pandemije, u radu se željelo utvrditi je li došlo do pada cjelokupnog poslovanja ili samo dijela poslovanja.

Predmet istraživanja u ovom diplomskom radu je komparativna analiza poslovanja LUP-a prije i za vrijeme pandemije, odnosno analiziralo se poslovanje LUP-a za razdoblje od 2015. do 2019. godine te u 2020. godini. Analiza se provela na osnovu godišnjih financijskih izvještaja ustanove LUP-a koja vodi poslovne knjige prema Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 121/14). Na osnovu provedenog istraživanja donijeli su se zaključci o poslovanju LUP-a u promatranim razdobljima i navedeni su prijedlozi za njezino unapređenje.

1.2. Cilj i svrha istraživanja

Glavni cilj istraživanja u ovom diplomskom radu je analiza utjecaja pandemije na poslovanje ustanove Lučka uprava Pula. Iz glavnog cilja proizlaze sljedeći pod ciljevi:

C1: Utvrditi regulativni okvir i značajke neprofitnih organizacija kao i neprofitnog računovodstva

C2: Objasniti učinke pandemije na globalno i hrvatsko gospodarstvo

C3: Predstaviti Lučku upravu Pula

C4: Provesti komparativnu financijsku analizu poslovanja prije pandemije i za vrijeme pandemije da bi se mogli donijeti kritički zaključci o poslovanju Lučke uprave Pula i dati prijedlozi za poboljšanje.

1.3. Istraživačka pitanja

Temeljna istraživačka pitanja na koja se želi dobiti odgovor u diplomskom radu su sljedeća:

IP1: Koje su temeljne značajke neprofitnih organizacija i neprofitnog računovodstva ?

IP2: Kakvi su učinci pandemije COVID-19 na globalno i hrvatsko gospodarstvo?

IP3: Zašto je važna Lučka uprava Pula za gospodarstvo Republike Hrvatske?

IP4: Koje su razlike u poslovanju Lučke uprave Pula prije pandemije i za vrijeme pandemije?

1.4. Metode istraživanja

U znanstvenom istraživanju, formuliranju i prezentiranju rezultata istraživanja u ovom diplomskom radu koristile su se brojne znanstvene metode. Na temelju financijskih izvještaja i internih dokumenata Lučke uprave Pula provelo se primarno empirijsko istraživanje. Pomoću metode studije slučaja analizirali su se financijski izvještaji za razdoblje od 2015. do 2019. godina te u 2020. godini. Radi se o bilanci, izvještaju u prihodima i rashodima te bilješkama uz financijske izvještaje. Navedeno je omogućilo bolje razumijevanje neprofitnog računovodstva kao i poslovanje odabrane ustanove.

Za teoretski dio rada provelo se sekundarno istraživanje. U teoretskom dijelu prikazan je regulatorni okvir neprofitnih organizacija i neprofitnog računovodstva, učinci pandemije na globalno i hrvatsko gospodarstvo te se proučila stručna literatura, knjige, znanstveni radovi te zakoni i pravilnici vezani za spomenutu problematiku.

1.5. Struktura rada

Specijalistički diplomski rad na temu Utjecaj pandemije COVID-19 na poslovanje ustanove Lučka uprava Pula sastoji se od 6 poglavlja koja se dijele na potpoglavlja. U prvom, uvodnom poglavlju obrazložen je problem i predmet istraživanja ovog stručnog specijalističkog rada. Zatim su definirani ciljevi istraživanja i istraživačka pitanja te metode istraživanja koje se koriste prilikom istraživanja i izrade rada. U drugom poglavlju naveden je regulativni okvir i značajke neprofitnih organizacija, dok su u trećem poglavlju prikazane determinante nastanka COVID-19 pandemije te utjecaj pandemije na globalne gospodarske trendove, kao i na gospodarske sektore i društvene domene Hrvatske.

Četvrto poglavlje prikazuje poslovni profil Lučke uprave Pula. U petom poglavlju se obrađuje utjecaj COVID-19 pandemije na poslovanje Lučke uprave Pula, gdje se analiziralo poslovanje Lučke uprave Pula od 2015. do 2019. godine (prije pandemije) te u 2020. godini, u uvjetima pandemije, da bi se nakon provedene analize dao kritički osvrt na njezino poslovanje prije i za vrijeme pandemije, kao i prijedlozi za unapređenje poslovanja Lučke uprave Pula. U zaključnom dijelu rada na temelju provedene analize i rezultata istraživanja iznesene su sugestije i zaključci o poslovanju i prijedlozi poboljšanja poslovanja Lučke uprave Pula. Na

samom kraju rada navodi se popis literature, slike i tablice prikazane u radu te životopis autora rada.

2. REGULATORNI OKVIR I ZNAČAJKE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Neprofitna organizacija predstavlja organizaciju koja ima status oslobođenja od poreza jer promiče društveni cilj i pruža javnu dobrobit. Donacije koje se daju neprofitnoj organizaciji obično se odbijaju od poreza pojedincima i tvrtkama koje ih daju, a sama neprofitna organizacija ne plaća porez na primljene donacije ili na bilo koji drugi novac zarađen kroz aktivnosti prikupljanja sredstava. U ovom će se poglavlju obraditi odrednice neprofitnih organizacija, zakonodavni okvir neprofitnog računovodstva te teorijski okvir godišnjih financijskih izvještaja.

2.1. Regulatorni okvir neprofitnih organizacija

Neprofitna organizacija je ona koja ispunjava uvjete za status oslobođene poreza jer su njezina misija i svrha promicanje društvenog cilja i pružanje javne koristi. Neprofitne organizacije uključuju bolnice, sveučilišta, nacionalna dobrotvorna društva i zaklade.

Da bi se neka organizacija kvalificirala kao neprofitna organizacija, ta organizacija mora na neki način služiti javnom dobru. Neprofitne organizacije ne raspodjeljuju dobit ni na što drugo osim na daljnji napredak organizacije (Pavičić, 2003.). Kao takve, od njih će se tražiti da javno objave svoje financijske i poslovne podatke kako bi donatori mogli vidjeti kako se koriste njihovi doprinosi. Pojedinaac ili tvrtka koja daje donaciju neprofitnoj organizaciji može odbiti svoju donaciju od svoje porezne prijave. Neprofitna organizacija, također, ne plaća porez na novac primljen putem prikupljanja sredstava. Stoga je neprofitna organizacija ona koja ne zarađuje za svoje vlasnike. Sav novac zarađen kroz obavljanje poslovnih aktivnosti ili kroz donacije vraća se u vođenje organizacije (Pavičić, 2003).

Neprofitne organizacije ne moraju djelovati samo za dobrobit javnog dobra već mogu služiti ciljevima svojih članova. Dobar primjer je sportski klub gdje je svrha kluba postojanje za njegove članove. Te organizacije moraju podnijeti zahtjev za status i tada su oslobođene poreza od strane Porezne uprave, uključujući izuzeće od poreza na promet i poreza na imovinu. To također znači da se novac koji pojedinac donira neprofitnoj organizaciji ne može odbiti od porezne prijave te osobe.

Oznaka neprofitne organizacije i status da su oslobođene od poreza daju se samo organizacijama koje promiču vjerske, znanstvene, dobrotvorne, obrazovne, književne, javne sigurnosti ili sprječavanje okrutnosti uzrocima ili svrhama. Primjeri neprofitnih organizacija uključuju bolnice, sveučilišta, nacionalna dobrotvorna društva, crkve i zaklade.

Neprofitna organizacija mora služiti javnosti na neki način, bilo kroz ponudu dobara, usluga ili kombinacijom to dvoje. Od njih se također traži da javno objave financijske i operativne podatke kako bi donatori mogli biti informirani o tome kako su korišteni njihovi doprinosi. Neprofitne organizacije također mogu postojati za prikupljanje prihoda za raspodjelu drugim kvalificiranim dobrotvornim organizacijama (Pavičić, 2003). Nakon registracije i rada, organizacija mora održavati usklađenost s odgovarajućom državnom agencijom koja regulira dobrotvorne organizacije.

2.2. Zakonodavni okvir neprofitnog računovodstva

Neprofitno računovodstvo je u Hrvatskoj uređeno i vodi se drukčije od poslovnog računovodstva. Naime, neprofitna organizacija, vodi knjigovodstvo po načelu dvojnog knjigovodstva, a prema rasporedu računa iz računskog plana. Neprofitna organizacija obvezna je u svom knjigovodstvu osigurati podatke pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda kao i o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora (Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu, NN 1/15).

U Hrvatskoj je u 2014. godini donesen i implementiran Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 121/14) koji uređuje računovodstveno poslovanje neprofitnih organizacija. Pomoću ovog Zakona se uređuje sustav financijskog poslovanja, računovodstva te nadzora nad financijskim poslovanjem i računovodstvom neprofitnih organizacija. Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija uređuje okvir financijskog poslovanja i računovodstveni sustav neprofitnih organizacija gdje se navode, primjerice, načela sustava financijskog poslovanja, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave, popis imovine i obveza, načela iskazivanja imovine, obveza i vlastitih izvora, priznavanje prihoda, rashoda, primitaka i izdataka, financijsko izvještavanje, revizija godišnjih financijskih izvještaja i druga relevantna područja.

Poslovanje neprofitne organizacije treba se temeljiti na načelu dobrog financijskog upravljanja, kao i na načelu javnosti i transparentnosti koja uključuju istinito i korektno izvještavanje (čl. 3. Zakona).

Temeljem Zakona donesena su tri Pravilnika (Ministarstvo financija, 2022.):

1. Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (NN 1/15),
2. Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija (NN 31/15) i

3. Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola, izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (NN 119/15).

Predmetni Zakon propisuje neprofitnim organizacijama obvezu da dostave financijske izvještaje za svoju neprofitnu organizaciju gdje ti financijski izvještaji trebaju biti prilagođeni prema visini prihoda i vrijednosti imovine. Također su one u obvezi dostave javnih objava financijskih izvještaja kroz Registar neprofitnih organizacija kojeg vodi Ministarstvo financija.

Što se tiče vođenja knjigovodstva neprofitne organizacije mogu voditi knjigovodstvo po načelu jednostavnog i dvojnog knjigovodstva primjenjujući računski plan za neprofitne organizacije. Jednostavno knjigovodstvo primjenjuje se ako je vrijednost imovine neprofitne organizacije na kraju svake od tri prethodne godine uzastopno manja od 230.000 kuna i ako je godišnji prihod neprofitne organizacije u svakoj od prethodne tri godine uzastopno manji od 230.000 kuna godišnje. Važno je napomenuti da je svaka neprofitna organizacija obvezna voditi knjigovodstvo prve tri godine od osnivanja po načelu dvojnog knjigovodstva.

Poslovne knjige koje vode neprofitne organizacije su dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. U dnevnik se unose poslovne promjene po vremenu nastanka, dok glavna knjiga predstavlja sustavnu evidenciju poslovnih događaja na imovini, obvezama, vlastitim izvorima, te prihodima i rashodima. Poslovne knjige su: knjiga blagajne, knjiga primitaka i izdataka, knjiga ulaznih računa, knjiga izlaznih računa i popis dugotrajne nefinancijske imovine. Pomoćne knjige mogu biti: knjiga dugotrajne nefinancijske imovine, knjiga kratkotrajne nefinancijske imovine, knjiga financijske imovine i obveza, knjiga blagajni, evidencija putnih naloga i korištenja službenih vozila.

2.3. Teorijski okvir godišnjih financijskih izvještaja

Financijske izvještaje koje sastavljaju neprofitne organizacije zavise od toga je li neprofitna organizacija vodi jednostavno ili dvojno knjigovodstvo. Ako neprofitna organizacija vodi poslovne knjige prema načelu dvojnog knjigovodstva tada sastavlja financijske izvještaje: Bilancu (obrazac BIL-NPF), Izvještaj o prihodima i rashodima (obrazac PR-RASNPF) i Bilješke uz financijske izvještaje. A kod primjene jednostavno knjigovodstva tada sastavlja Godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima (obrazac G-PR-IZ-NPF) i Bilješke uz godišnji financijski izvještaj.

Bilanca je financijski izvještaj koji pokazuje stanje i strukturu te promjene u vrijednostima imovine, obveza i vlastitih izvora. Imovina može biti nefinancijska kao primjerice, neproizvedena dugotrajna imovina, proizvedena dugotrajna imovina, nefinancijska imovina u

pripremi, proizvedena kratkotrajna imovina, dok financijska imovina je primjerice, novac u banci i blagajni, depoziti, jamčevini ulozi te potraživanja od radnika i za više plaćene poreze, zajmovi, vrijednosni papiri, dionice i udjeli u glavnici, potraživanja za prihode, rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda.

Obveze jesu neizmirena dugovanja koja su proizašla iz prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti, a mogu biti obveze za rashode, obveze za vrijednosne papire i obveze za kredite i zajmove, dok vlastiti izvori jesu ostatak vrijednosti imovine nakon odbitka svih obveza.

U Izvještaju o prihodima i rashodima nalaze se prihodi koji mogu biti prihodi od prodaje roba i pružanja usluga, prihodi od članarina i doprinosa, prihodi po posebnim propisima, prihodi od imovine, prihodi od donacija i ostali prihodi. Struktura rashoda u izvještaju o prihodima i rashodima: rashodi za radnike, materijalni rashodi, rashodi amortizacije, financijski rashodi, donacije i ostali rashodi.

3. PANDEMIJA COVID-19

U ovom dijelu rada prikazan je nastanak i razvoj pandemije te njen utjecaj na globalne gospodarske trendove i na gospodarske sektore i društvene domene Hrvatske.

3.1. Nastanak i razvoj pandemije

Problematika koronavirusa je u medicini poznata još od sredine 20. stoljeća, a isti kod ljudi uzrokuju simptome od obične prehlade do težih upala dišnog sustava. Ipak, 2003. godine determinirani su novi sojevi koronavirusa koji su se pokazali kao prijelaznici sa životinje na čovjeka i počeli su se širiti među ljudima. Tako se prvi koronavirus pojavio u Kini 2002. kao SARS, na Bliskom Istoku se 2012. godine pojavio oblik MERS, a sada se pojavila verzija COVID-19 virusa.

Pandemija COVID-19, poznata i kao pandemija koronavirusa, trajna je globalna pandemija koronavirusne bolesti COVID-19 uzrokovana teškim akutnim respiratornim sindromom koronavirus 2 (SARS-CoV-2). Novi virus prvi je put identificiran u kineskom gradu Wuhanu u prosincu 2019. godine. Zaključavanje u Wuhanu i drugim gradovima u okolini Hubeija nije uspjelo obuzdati epidemiju, a brzo se proširilo na druge dijelove kontinentalne Kine i diljem svijeta. Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) proglasila je hitnu potrebu za zdravstvenom skrbi od međunarodnog interesa 30. siječnja 2020., a pandemiju 11. ožujka 2020. godine (WHO, 2021). Više varijanti virusa pojavilo se i postalo dominantno u mnogim zemljama od 2021., a Alfa, Beta, i Delta varijante koje su najzaraznije. Od 21. listopada 2021. godine potvrđeno je više od 241 milijun slučajeva i 4,92 milijuna smrtnih slučajeva, što je čini jednom od najsmrtonosnijih pandemija u povijesti (IMF blog, 2021.).

Simptomi COVID-19 kreću se od slabih simptoma do opasnih za život. Teška bolest je vjerojatnija u starijih pacijenata i onih s određenim poremećajima. Prijenos COVID-19 događa se kada ljudi udišu zrak zagađen kapljicama i malim česticama u zraku. Rizik od udisanja je najveći kada su ljudi u neposrednoj blizini, ali virus se može prenijeti i s veće udaljenosti, osobito u zatvorenim prostorima i u slabo prozračenim prostorima. Prijenos se također rijetko može dogoditi putem kontaminiranih površina ili tekućina. Ljudi su zarazni do 20 dana i mogu širiti virus čak i ako ne razviju simptome.

Nekoliko je cjepiva odobreno i distribuirano u različitim zemljama pa su pokrenute kampanje masovnog cijepljenja od prosinca 2020. godine. Druge preporučene preventivne mjere uključuju socijalno distanciranje, nošenje maski za lice u javnosti, ventilaciju i filtriranje zraka, pokrivanje usta prilikom kihanja ili kašljanja, pranje ruku, dezinfekcija površina i stavljanje u

karantenu ljudi koji su bili izloženi ili imaju simptome (Zoumporlis i sur., 2020). Liječenje se usredotočuje na rješavanje simptoma, ali u tijeku je rad na razvoju lijekova koji inhibiraju virus. Vlasti diljem svijeta odgovorile su uvođenjem ograničenja putovanja, zatvaranja, zatvaranja poslovanja, kontrole opasnosti na radnom mjestu, protokola testiranja i sustava za praćenje kontakata zaraženih.

Procjena je medicinskih stručnjaka da inkubacija COVID-19 virusom traje od jednog do 12 dana (Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske, 2020) i kod ljudi tada traje infektivni period i virus se najbrže širi. Medicinska struka je također otkrila kako se virus može prenijeti međusobno bez obzira imaju li zaraženi simptome.

Ako se ljudi zaraženi 2019-nCoV testiraju i na vrijeme dijagnosticiraju te se provedu stroge mjere kontrole zaraze, vjerojatnost uspješnog prijenosa s čovjeka na čovjeka među europskim stanovništvom je niska (Zoumporlis i sur., 2020). Sustavna provedba mjera za prevenciju i kontrolu pokazala se učinkovitom u kontroli SARS-CoV i MERS-CoV virusa.

Pandemija je rezultirala ozbiljnim društvenim i ekonomskim poremećajima u cijelom svijetu, uključujući najveću globalnu recesiju od Velike depresije 1930-ih (IMF blog, 2021). To je dovelo do široko rasprostranjene nestašice opskrbe pogoršane paničnom kupnjom, poremećajima u poljoprivredi i nestašicom hrane. Globalna održiva karantena zabilježila je smanjenje emisije zagađujućih tvari. Brojne obrazovne ustanove i javne površine bile su djelomično ili potpuno zatvorene, a mnoga su događanja otkazana ili odgođena. Dezinformacije su kružile društvenim i masovnim medijima, a dešavale su se i političke napetosti. Pandemija je pokrenula pitanja rasne i geografske diskriminacije, zdravstvene jednakosti i ravnoteže između imperativa javnog zdravlja i individualnih prava.

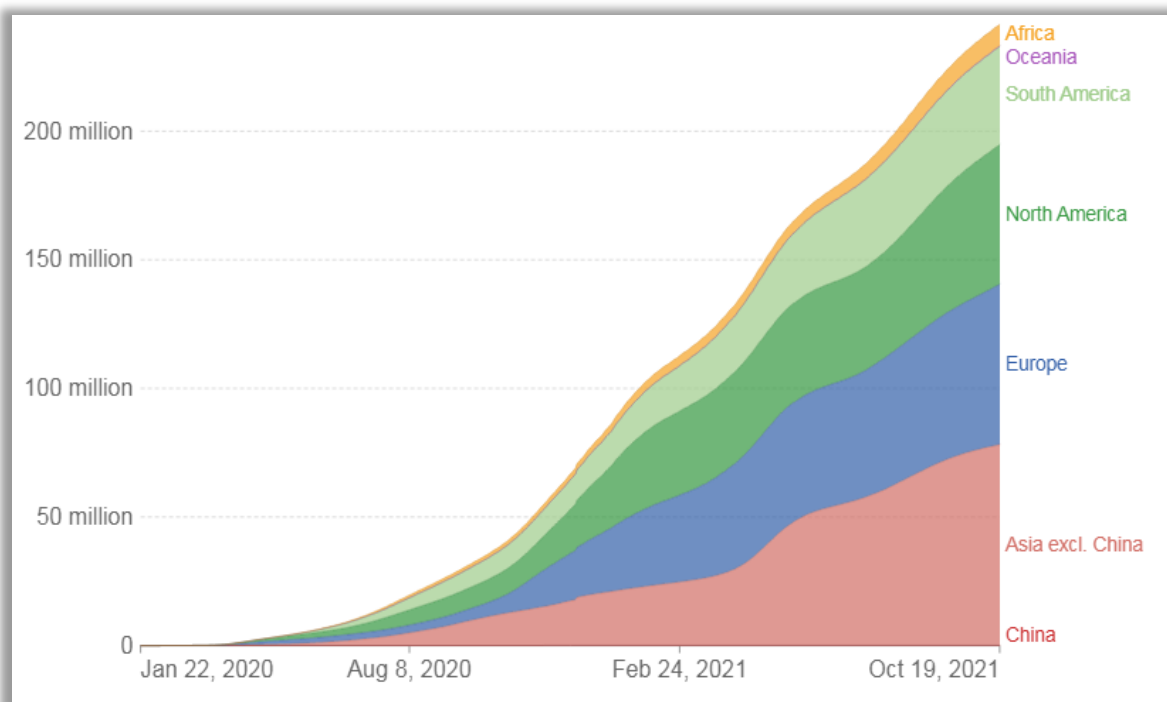
Pandemija je poznata pod nekoliko imena. Često se naziva i kolokvijalnim imenom "pandemija koronavirusa" (UK Research and Innovation, 2020). Početkom epidemije u Wuhanu, virus i bolest obično su se nazivali "koronavirus" i "koronavirus Wuhan", a bolest se ponekad naziva i "pneumonija Wuhan" (Jiang i sur., 2020.). Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) je u siječnju 2020. preporučila akutnu respiratornu bolest 2019-nCoV i 2019-nCoV kao privremene nazive za virus i bolest prema smjernicama iz 2015. i međunarodnim smjernicama protiv korištenja zemljopisnih lokacija (npr. Wuhan, Kina), životinjskih vrsta, ili skupine ljudi s imenima bolesti i virusa djelomično kako bi se spriječila društvena stigma.

Najranije poznata osoba sa simptomima, kasnije je otkriveno, razboljela se 1. prosinca 2019. godine, a ta osoba nije imala vidljive veze s kasnijim klasterom vlažnih tržišta. Međutim, raniji

slučaj infekcije mogao se dogoditi 17. studenog (Lau i sur., 2020). Od prvih skupina slučajeva prijavljenih tog mjeseca, za dvije trećine je utvrđeno da imaju vezu s tržištem. Analiza molekularnog sata sugerira da je indeksni slučaj vjerojatno bio zaražen virusom između sredine listopada i sredine studenog 2019. godine.

Na sljedećoj slici prikazan je kumulativ inficiranih osoba zaraženih COVID-19 virusom prema geografskoj raspodjeli od siječnja 2020. do listopada 2021. godine.

Slika 3.1. Kumulativ inficiranih osoba zaraženih COVID-19 virusom prema geografskoj raspodjeli od siječnja 2020. do listopada 2021.

Izvor: Our world in data (2021). Cumulative confirmed COVID-19 cases. Preuzeto s: <https://ourworldindata.org/grapher/cumulative-covid-cases-region>, (21. 10. 2021.)

Službeni broj slučajeva odnosi se na broj ljudi koji su testirani na COVID-19 i čiji je test prema službenim protokolima pozitivan. Mnoge su zemlje u početku imale službene politike da ne testiraju one s blagim simptomima. Analizom rane faze izbijanja pandemije do 23. siječnja procijenjeno je da 86% infekcija COVID-19 nije otkriveno te da su te nedokumentirane infekcije bile izvor 79% dokumentiranih slučajeva (Lau i sur., 2020). Nekoliko drugih studija, koristeći različite metode, procijenilo je da će broj infekcija u mnogim zemljama vjerojatno biti znatno veći od prijavljenih slučajeva (Imperial College London, 2020).

Dana 9. travnja 2020. preliminarni rezultati otkrili su da je 15% ljudi testiranih u Gangeltu, središtu velike skupine infekcija u Njemačkoj, pozitivno kad su testirani na antitijela.

Pregledom na COVID-19 kod trudnica u New Yorku i darivatelja krvi u Nizozemskoj također je utvrđena stopa pozitivnih testova na antitijela koja mogu ukazivati na više infekcija nego što je prijavljeno (Sutton i sur., 2020).

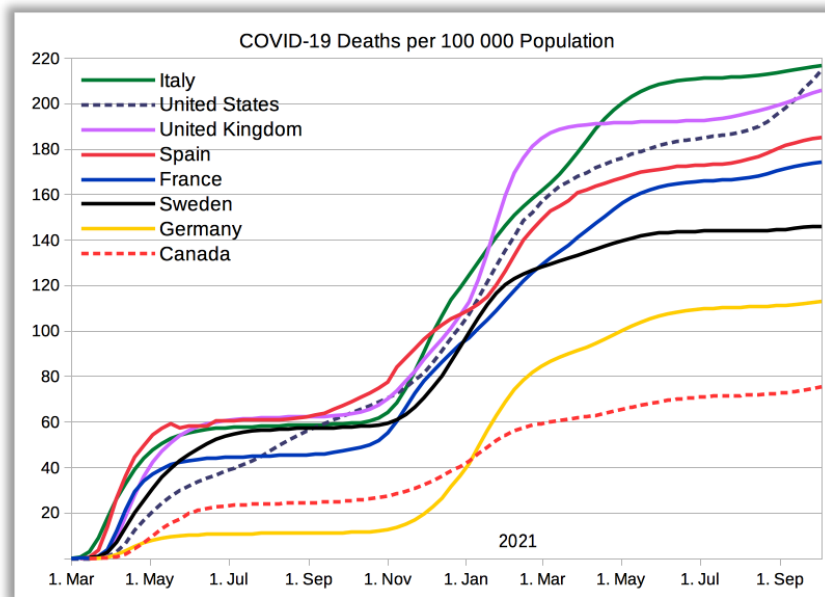
Analiza ranih slučajeva prema dobi u Kini pokazala je da se relativno nizak udio slučajeva dogodio kod osoba mlađih od 20 godina. Tada su bila razmišljanja da su mladi ljudi manje zaraženi ili je manja vjerojatnost da će razviti ozbiljne simptome i tražiti liječničku pomoć. Retrospektivna studija u Kini pokazala je da su i djeca i odrasli jednako zaraženi.

Službene smrti od COVID-19 općenito se odnose na ljude koji su umrli nakon pozitivnog testa prema protokolima. Ovi brojevi mogu zanemariti smrti ljudi koji umru, a da nisu bili testirani. S druge strane, smrti ljudi koji su imali ranije narušena kronična zdravstvena stanja mogu dovesti do pretjeranog brojanja. Usporedbe statističkih podataka o smrtnosti za sve uzroke u odnosu na sezonski prosjek ukazuju na višak smrtnosti u mnogim zemljama. To može uključivati smrtne slučajeve zbog napetih zdravstvenih sustava i zabrane provedbe kirurških i drugih interventnih zahvata. Prva potvrđena smrt bila je u Wuhanu 9. siječnja 2020. godine. Ipak, prva prijavljena smrt izvan Kine dogodila se 1. veljače 2020. na Filipinima, a prva prijavljena smrt izvan Azije bila je u Sjedinjenim Državama 6. veljače 2020. godine (Rothan i Byrareddy, 2020).

Postoji više mjera za kvantificiranje smrtnosti i brojevi se razlikuju ovisno o regiji, opsegu testiranja, kvaliteti zdravstvenog sustava, mogućnosti liječenja, odgovoru vlade, karakteristikama stanovništva poput dobi, spola i općeg zdravlja. Tako je, primjerice, Belgija uključivala u slučajeve smrtnosti od COVID-19 sve osobe bez obzira jesu li bile testirane što je rezultiralo većim brojem smrtnosti u usporedbi sa zemljama koje su uključivale samo testom potvrđene slučajeve.

Broj smrtnih slučajeva COVID-19 na milijun stanovnika prikazan je sljedećom slikom.

Slika 3.2. Broj smrtnih slučajeva COVID-19 na milijun stanovnika

Izvor: European Centre for Disease Prevention and Control (2021). COVID-19 situation update worldwide, as of week 40, updated 14 October 2021. Preuzeto s: <https://www.ecdc.europa.eu/en/geographical-distribution-2019-ncov-cases>, (21. 10. 2021.)

Na temelju statistike Sveučilišta Johns Hopkins od 21. listopada 2021. globalni omjer smrtnosti i slučaja iznosi 2,03 posto (4.921.354 smrtna slučaja za 241.991.525 slučajeva) gdje omjer smrti i slučaja odražava broj smrtnih slučajeva pripisanih COVID-19 podijeljen s brojem dijagnosticiranih slučajeva u danom vremenskom intervalu (John Hopkins University, 2021).

3.2. Utjecaj pandemije na globalne gospodarske trendove

Pandemija COVID-19 potresla je svjetsko gospodarstvo s ozbiljnom ekonomskom štetom u Sjedinjenim Državama, Europi i Latinskoj Americi. U izvješću konsenzusa američkih obavještajnih agencija u travnju 2021. zaključeno je da su naponi na suzbijanju i upravljanju virusom ojačali nacionalističke trendove na globalnoj razini jer su se neke države okrenule prema unutra da zaštite svoje građane pa su rizici uključivali daljnje poremećaje međunarodne trgovine (Barnes, 2021).

Kao rezultat pandemije mnoge zemlje i regije uvele su karantene, zabrane ulazaka ili druga ograničenja, bilo za građane ili za putnike u zahvaćena područja. Smanjena putovanja imala su negativan gospodarski i društveni utjecaj na sektor turizma i na međunarodna putovanja. Izražena je zabrinutost u pogledu učinkovitosti ograničenja putovanja kako bi se spriječilo širenje COVID-19. Istraživači su zaključili da su "ograničenja putovanja najkorisnija u ranoj i

kasnoj fazi epidemije" i da su "ograničenja putovanja iz Wuhana nažalost došla prekasno" (Kaplan i sur., 2020) Europska unija odbacila je ideju o suspenziji zone slobodnog putovanja u Schengenu.

Epidemija je velika destabilizirajuća prijetnja globalnom gospodarstvu. Na početku ekspanzije pandemije izvan Kine je u veljači 2020. došlo do značajnih padova globalnih burzovnih indeksa zbog značajnog povećanja broja slučajeva COVID-19 izvan Kine. Dana 27. veljače, zbog sve veće zabrinutosti oko izbijanja pandemije COVID-19, američki su burzovni indeksi zabilježili najveće padove od 2008. godine, pri čemu je dolar pao za 1.191 bod (najveći jednodnevni pad od financijske krize 2007. - 2008.) kao i sva tri glavna indeksa koja su završila tjedan pala više od 10% (New York Times, 2020).

Svjetska osiguravajuća kompanija Lloyd's iz Londona procijenila je da će globalna industrija osiguranja imati gubitke u iznosu od 204 milijarde dolara što upućuje da će pandemija COVID-19 ući u povijest kao najskuplja katastrofa ikada u svijetu.

Turizam je jedan od najteže pogođenih sektora zbog zabrana putovanja, zatvaranja javnih mjesta uključujući turističke atrakcije i savjeta vlada protiv putovanja. Brojni zračni prijevoznici otkazali su letove zbog manje potražnje, a britanski regionalni zračni prijevoznik Flybe je propao. Industrija krstarenja bila je teško pogođena, a zatvoreno je i nekoliko željezničkih stanica i trajektnih luka. Međunarodna pošta između nekih zemalja zaustavljena je ili kasni zbog smanjenog prijevoza između njih ili obustave domaćih usluga.

Globalno je pogođen sektor maloprodaje sa smanjenjem radnog vremena ili privremenim zatvaranjem. Posjeti trgovcima u Europi i Latinskoj Americi opali su za 40%. Trgovci na malo u Sjevernoj Americi i na Bliskom istoku zabilježili su pad 50 - 60% (World Bank, 2021). Operateri trgovačkih centara diljem svijeta uveli su dodatne mjere, poput povećanih sanitarnih uvjeta, ugradnje termalnih skenera za provjeru temperature kupaca i otkazivanja događaja.

Stotine milijuna radnih mjesta je izgubljeno na globalnoj razini. Više od 40 milijuna Amerikanaca izgubilo je posao i podnijelo zahtjev za osiguranjem od nezaposlenosti. Ekonomski utjecaj i masovna nezaposlenost uzrokovana pandemijom izazvali su strah od krize masovnog iseljenja. Oko 60% američkih poduzeća koja su bila zatvorena od početka pandemije ostat će trajno zatvorena.

Prema procjeni Ekonomske komisije Ujedinjenih naroda za Latinsku Ameriku recesija izazvana pandemijom mogla bi ostaviti 14 - 22 milijuna ljudi više u ekstremnom siromaštvu u Latinskoj Americi nego što bi to bilo u toj situaciji bez pandemije (World Bank, 2021) Prema

Svjetskoj banci, do 100 milijuna ljudi više u svijetu moglo bi pasti u ekstremno siromaštvo zbog zatvaranja (World Bank, 2021). Međunarodna organizacija rada (ILO) izvijestila je da je prihod od rada ostvaren u prvih devet mjeseci 2020. godine u cijelom svijetu pao za 10,7 posto, odnosno 3,5 bilijuna dolara usred epidemije COVID-19 (Nebehay, 2020). Navedeni globalni gospodarski trendovi pokazali su trend pada u mnogim gospodarskim sektorima. Povećanje nezaposlenosti, zatvaranje poduzeća, gubici od turističkog prometa, rast cijena, masovne migracije - sve su to negativne posljedice pandemije koje još uvijek destabiliziraju gospodarske trendove i trebale bi učinkovite mjere ekonomskih politika na međunarodnoj razini za povratak nacionalnih gospodarstava u ravnotežu.

3. 3. Utjecaj COVID-19 pandemije na gospodarske sektore i društvene domene Hrvatske

Hrvatska je dio tog velikog europskog, ali i svjetskog gospodarstva na koju podjednako utječu i domaća ekonomska politika i međunarodna makroekonomska (ne)stabilnost koja bi trebala pokazivati slične karakteristične odnose između kretanja kako makroekonomskih varijabli tih velikih gospodarstava tako i različitih oblika nestabilnosti prouzročenih nastankom aktualnih pandemijskih nedaća.

Predmetno će poglavlje prikazati negativni utjecaj pandemije na različite dijelove hrvatskog društva.

3.3.1. Gospodarstvo Hrvatske

Globalna zdravstvena kriza uzrokovana COVID-19 infekcijom (pandemijom), jedinstven je primjer u dosadašnjoj svjetskoj gospodarskoj povijesti koja je na brz i snažan način utjecala na svjetsko gospodarstvo. Zato su države morale poduzeti niz mjera za ublažavanje zdravstvenih i ekonomskih posljedica pandemije i to naglim prekidom gospodarske aktivnosti uz povećanje izdataka u sferi zdravstva i prijenosom financijskih potpora poduzetnicima za očuvanje njihove likvidnosti. Državne intervencije su značajne u podršci poslovnim sektorima i čine više od 10 posto BDP-a u većini razvijenih zemalja.

Situacija u Republici Hrvatskoj još je alarmantnija s obzirom da se gospodarstvo još uvijek oporavljalo od velike svjetske financijske krize iz 2008. godine. Zbog djelomičnog ili potpunog zatvaranja tvornica i poduzeća u ožujku 2020. godine došlo je do pada u industrijsku proizvodnju u gotovo svim područjima. Prema Državnom zavodu za statistiku (2020.), tromjesečni BDP u drugom tromjesečju 2020. godine bio je 15,1 % niži nego u istom

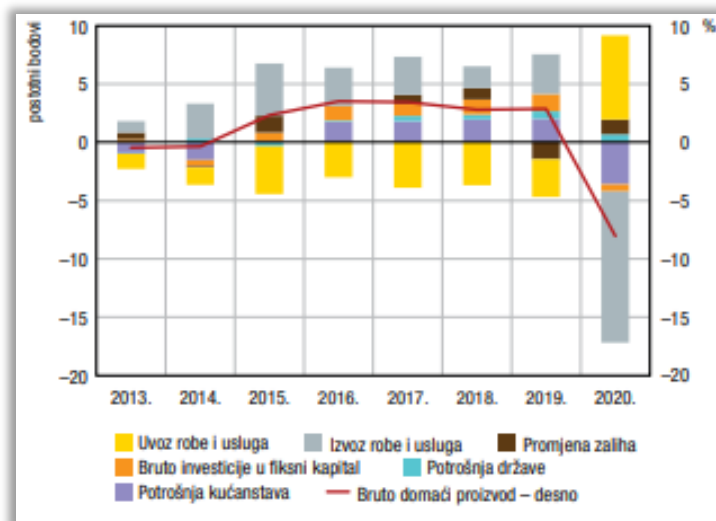
tromjesečju 2019. godine što predstavlja i najveći pad tromjesečnog BDP -a od 1995. godine, od kada je zapravo i uvedena tromjesečna procjena BDP-a. Zbog zatvaranja svjetskih gospodarstava, a samim time i pada u potražnji, uvoz robe doživio je značajno smanjenje, osobito od najvažnijih stranih trgovinski partnera iz Europske unije što je Republiku Hrvatsku svrstalo među tri najteže pogođene zemlje europskog gospodarstva (Buneta i drugi, 2021).

Hrvatska je od svog postanka kao punopravne članice Europske unije iz godine u godinu bilježila pozitivan rast makroekonomskih varijabli što je predstavljalo svojevrsan pozitivan efekt ostvaren u društvu ostalih zemalja Europske unije.

Kretanje hrvatskog BDP-a u promatranom razdoblju prikazano je slikom 3.3. gdje je vidljiv rast koji je prvenstveno generiran rastom izvoza robe i usluga, što je u određenoj mjeri i očekivana pojava unutar hrvatskog gospodarstva s obzirom na lakši protok robe i usluga kroz jedinstveno europsko tržište. Nažalost, pandemijsko razdoblje zaustavilo je pozitivan trend rasta hrvatskog BDP-a što se najviše odrazilo u značajnom padu izvoza robe i usluga te potrošnjom kućanstva što je svojevrsna posljedica „lockdowna“, odnosno namjernog usporavanja gospodarskih aktivnosti koje je po mišljenju stručnjaka predstavljalo odgovarajuće rješenje u suzbijanju broja zaražene populacije COVID-19 infekcijom.

Kretanje hrvatskog BDP-a u razdoblju 2014. - 2020. prikazano je slikom 3.3.

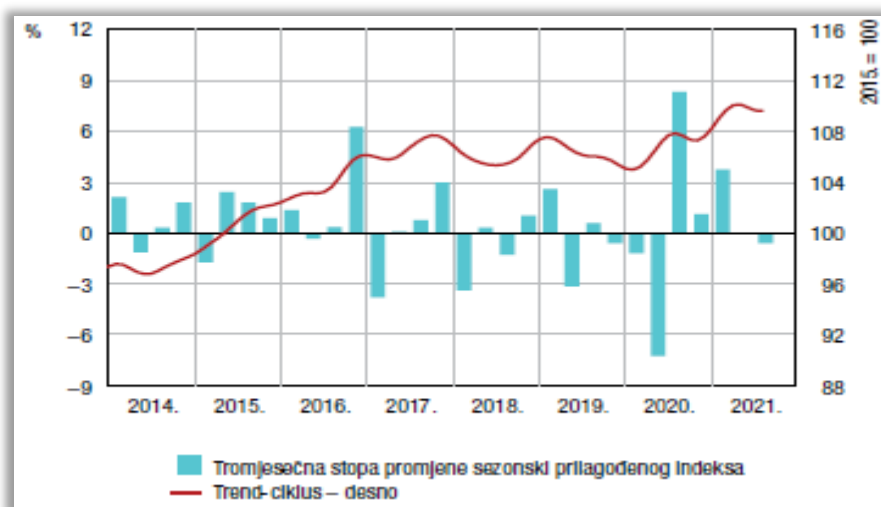
Slika 3.3. Kretanje promjene BDP-a u RH od 2014. do 2020. godine

Izvor: Hrvatska narodna banka., Redovne publikacije - Bilten 270. Preuzeto s <https://www.hnb.hr/documents/20182/4026505/hbilt270.pdf/477a51ff-bf28-e58e-d96e-8f0aa6b8901c>, (22. 10. 2021.)

Kretanje industrijske proizvodnje u RH u razdoblju od 2014. do 2020. godine, prikazana je slikom 3.4.

Slika 3.4. Kretanje industrijske proizvodnje u RH od 2014. do 2021. godine

Izvor: Hrvatska narodna banka., Redovne publikacije - Bilten 270. Preuzeto s: <https://www.hnb.hr/documents/20182/4026505/hbilt270.pdf/477a51ff-bf28-e58e-d96e-8f0aa6b8901c>, (22. 10. 2021.)

U 2020. godini smanjena globalna potražnja posljedično se odrazila i na hrvatsko gospodarstvo čiji je oporavak započeo krajem 2020. godine odnosno tijekom 2021. godine.

Fizički obujam građevinskih radova u RH od 2014. do 2021. godine prikazan je slikom 3.5.

Slika 3.5. Fizički obujam građevinskih radova u RH od 2014. do 2021. godine

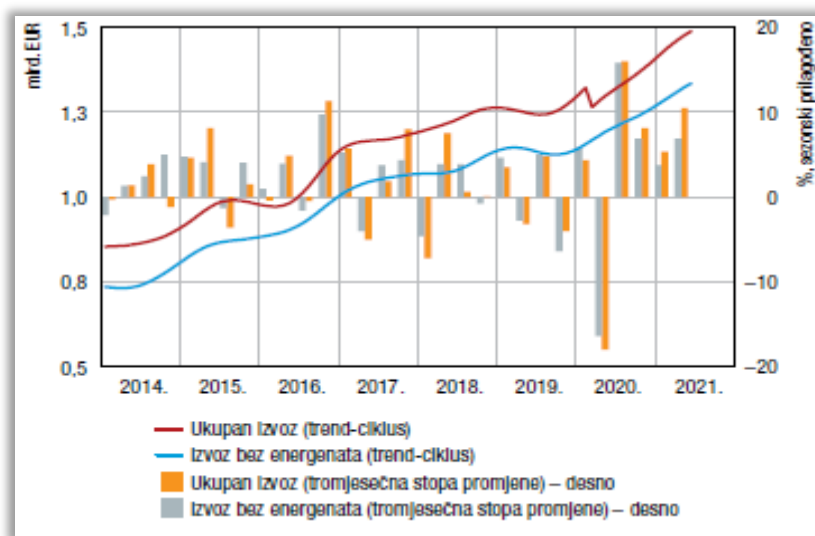

Izvor: Hrvatska narodna banka., Redovne publikacije - Bilten 270. Preuzeto s: <https://www.hnb.hr/documents/20182/4026505/hbilt270.pdf/477a51ff-bf28-e58e-d96e-8f0aa6b8901c>, (22. 10. 2021.)

Građevinska ekspanzija koja je započeta sredinom 2015. godine eksponencijalno je rasla sve do početka 2020. godine kada je zbog pandemije došlo do značajnog pada. Postepenim otvaranjem gospodarstva što je bilo usko vezano i uz različite oblike subvencija, odnosno pomoći od strane Vlade RH, dolazi do značajnog rasta promatranog pokazatelja. U vrijeme trajanja pandemijskih okolnosti, u 2021. godini, predmetni pokazatelj ostvaruje rekordne vrijednosti.

Robni izvoz u RH od 2014. do 2021. godine u mlrd. eura prikazan je slikom 3.6.

Slika 3.6. Robni izvoz u RH od 2014. do 2021. godine u mlrd. eura

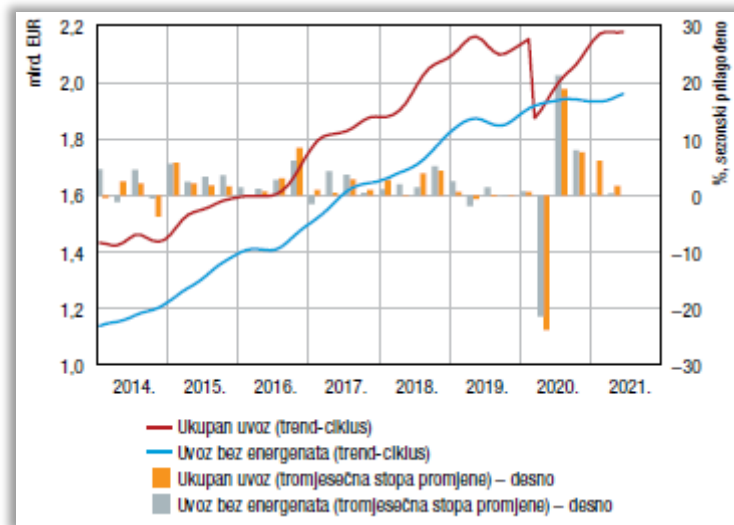

Izvor: Hrvatska narodna banka., Redovne publikacije - Bilten 270. Preuzeto s <https://www.hnb.hr/documents/20182/4026505/hbilt270.pdf/477a51ff-bf28-e58e-d96e-8f0aa6b8901c>, (22. 10. 2021.)

Robni izvoz RH (Slika 3.6) u promatranom se razdoblju kretao između 1 i 1,3 mlrd. eura godišnje. Najveći izvoz zabilježen je u 4. tromjesečju 2016. godine dok je najniži bio u 2. tromjesečju 2020. godine. Vlada RH i Nacionalni stožer civilne zaštite donijeli su mjere koje su usporile gospodarske aktivnosti što je bio slučaj i kod većine europskih i svjetskih gospodarstava, a što je posljedično dovelo i do drastičnog pada izvoza. Posljednje je polugodište 2020. godine obilježeno pozitivnim trendom u kretanju izvoza što je nastavljeno i kroz 2021. godinu.

Robni uvoz u RH od 2014. do 2021. godine u mlrd. eura prikazan je slikom 3.7.

Slika 3.7. Robni uvoz u RH od 2014. do 2021. godine u mlrd. eura

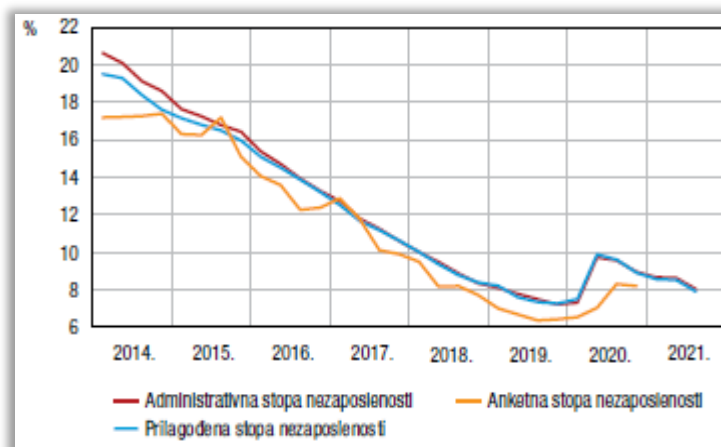

Izvor: Hrvatska narodna banka., Redovne publikacije - Bilten 270. Preuzeto s <https://www.hnb.hr/documents/20182/4026505/hbilt270.pdf/477a51ff-bf28-e58e-d96e-8f0aa6b8901c>, (22. 10. 2021.)

Robni uvoz je dominantniji od izvoza što dovodi do zaključka o postojanju negativne trgovinske bilance Hrvatske kroz promatrano razdoblje. U drugom tromjesečju hrvatski je uvoz smanjen za gotovo pola mlrd. eura. Međutim, posljednja dva tromjesečja u 2020. godini obilježena su pozitivnim trendom u kretanju robnog izvoza, što je nastavljeno i kroz 2021. godinu.

Stopa nezaposlenosti u RH od 2014. do 2021. godine prikazana je slikom 3.8.

Slika 3.8. Stopa nezaposlenosti u RH od 2014. do 2021. godine

Izvor: Hrvatska narodna banka., Redovne publikacije - Bilten 270. Preuzeto s <https://www.hnb.hr/documents/20182/4026505/hbilt270.pdf/477a51ff-bf28-e58e-d96e-8f0aa6b8901c>, (22. 10. 2021.).

Stopa nezaposlenosti (Slika 3.8.) od 2014. godine u konstantom je opadanju i najniža razina nezaposlenosti zabilježena je u prvom tromjesečju 2020. godine kada je ista iznosila oko 7%. U drugom tromjesečju 2020. godine stopa nezaposlenosti raste što je bilo i popraćeno ograničenjima u radnom vremenu prvenstveno pri uslužnim djelatnostima u cilju sprječavanja širenja pandemije među populacijom. Aktivne mjere koje je donijela Vlada u cilju sprječavanja otpuštanja radnika od strane poslodavaca smanjile su nezaposlenost.

Pandemija je utjecala osim na gospodarstvo i na ostale komponente koje su sastavni dijelovi svakodnevnog života građanstva kao što je to primjerice kultura, politička zbivanja te sportske aktivnosti.

3.3.2. Utjecaj na kulturu

Kulturni se sektor vrlo često povezuje uz relativno fleksibilni model rada po statističkim pokazateljima pa je u predmetnom sektoru zastupljeniji nego u nekim drugim djelatnostima (Ross, 2018). Relativno fleksibilniji model rada koji je u predmetnom sektoru zastupljeniji nego u nekim drugim djelatnostima vrlo često od strane neupućenih nije značajno valoriziran (Primorac, 2020).

Od samog početka pandemije hrvatski kulturni sektor poput onog europskog ukazivao je na izrazito tešku situaciju. Ministarstva kulture i različite kulturne i audiovizualne agencije diljem svijeta pokušale su pravovremeno i kroz različiti tip mjera odgovoriti na zahtjeve sektora koji su ukazivali na značajan pad primanja u sektoru te na sve težu radnu i životnu situaciju zaposlenih. Ministarstva kulture i medija te informiranja u određenim su zemljama zbog različitih mjera u suzbijanju pandemije, koja su se odnosila prvenstveno na otkazivanje svake vrste kulturne manifestacije, donosila određene mjere pomoći koje su predstavljale veliku pomoć navedenom sektoru.

Na temelju državne reakcije platforma Kurziv koja prati nezavisnu i suvremenu umjetničku i kulturnu produkciju, aktivističku praksu građanskih inicijativa, ali i šire polje kulture, svakodnevnog života, politike i društva, napravila je istraživanje u kojoj su mjeri različite međunarodne zaklade i mreže s jedne strane te profesionalne asocijacije i različiti načini udruživanja s druge strane, bili otvoreni za pomoć kulturnom sektoru u zemljama jugoistočne Europe.

Pomoć od strane različitih asocijacija te alternativnih oblika financiranja poput *crowdfundinga* kampanja bilo je prisutno u najvećoj mjeri i to u Srbiji (49%), zatim u Sloveniji (45,1%) i u Hrvatskoj (36,4%) gdje su ispitanici bili potpomognuti od strane svojih strukovnih udruženja

ili od mreža uspostavljenih na nacionalnoj razini što je prvenstveno obuhvaćalo jednokratne novčane pomoći (Kulturpunkt, 2021).

Distribucija sjedišta organizacija prema regionalnoj podjeli Zaklade „Kultura nova“ prikazana je slikom 3.9.

Slika 3.9 Distribucija sjedišta organizacija prema regionalnoj podjeli Zaklade »Kultura nova«

	f	%
REG 1 (Zadarska, Šibensko-kninska, Splitsko-dalmatinska i Dubrovačko-neretvanska)	6	8,1
REG 2 (Istarska, Primorsko-goranska i Ličko-senjska)	14	18,9
REG 3 (Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Brodsko-posavska, Požeško-slavonska i Virovitičko-podravska)	4	5,4
REG 4 (Krapinsko-zagorska, Varaždinska, Međimurska, Koprivničko-križevačka i Bjelovarsko-bilogorska)	3	4,1
REG 5 (Karlovačka, Sisačko-moslavačka i Zagrebačka)	12	16,2
REG 6 (Grad Zagreb)	35	47,3
Ukupno	74	100

Izvor: Skupina autora., Kultura Nova (2020). *Utjecaj pandemije COVID-19 i zagrebačkog potresa na OCD-u u suvremenoj kulturi i umjetnosti*, Preuzeto s https://kulturanova.hr/istravanje_covid_potres/zkn-covid-potres.pdf, (25. 10. 2021.)

Slikom 3.9. prikazana je distribucija organizacija prema regionalnoj podjeli Zaklade »Kultura nova« iz koje je razvidno da se najveći broj organizacija nalazi unutar Regije 6 koji obuhvaća Grad Zagreb (35) te Regiju 2 u koju se ubraja Istarska, Primorsko-goranska te Ličko-senjska županija (14).

Kada su stupile na snagu odluke Nacionalnog stožera civilne zaštite one su izravno utjecale na već ugovorene i planirane kulturne manifestacije što je imalo u određenim dijelovima Hrvatske katastrofalne posljedice jer su bili otkazani sajmovi, filmski festivali, koncerti. Opseg odgođenih i otkazanih kulturnih zbivanja u Hrvatskoj u 2020. godina prikazan je slikom 3.10.

Slika 3.10. Procijenjeni broj odgođenih i otkazanih kulturno-umjetničkih aktivnosti u 2020. godini.

	Odgođene aktivnosti				Otkazane aktivnosti			
	Min	Max	Ukupno	M	Min	Max	Ukupno	M
Kazališna predstava	0	80	211	2,89	0	80	180	2,47
Plesna predstava	0	24	93	1,27	0	10	41	0,57
Performans	0	10	77	1,05	0	6	42	0,58
Koncert / party / glazbena večer	0	50	151	2,04	0	30	76	1,06
Izložba	0	14	107	1,45	0	5	27	0,38
Filmska projekcija	0	180	323	4,42	0	120	204	2,83
Književna događanja	0	120	180	2,50	0	20	45	0,63
Promocija / predstavljanje	0	20	139	1,93	0	15	58	0,81
Okrugli stol / tribina / razgovor / predavanje	0	10	126	1,75	0	7	49	0,68
Radionica / trening	0	70	355	4,86	0	70	208	2,85
Zabavni sadržaj (kviz, stand up, itd.)	0	23	76	1,00	0	20	54	0,74

Izvor: Skupina autora, Kultura Nova (2020): *Utjecaj pandemije COVID-19 i zagrebačkog potresa na OCD-u u suvremenoj kulturi i umjetnosti*, Preuzeto s https://kulturanova.hr/istravanje_covid_potres/zkn-covid-potres.pdf, pristupljeno (25. 10. 2021.)

Iz slike 3.10. uočava se da je najveći broj odgođenih aktivnosti obuhvaćao filmske projekcije i to njih 323, dok su otkazane aktivnosti u najvećoj mjeri bile zastupljene različitim radionicama/treninzima te filmskim projekcijama. Izuzetan negativan aspekt u financijskom ekvivalentu odnosio se na otkazane aktivnosti koje su najveće gubitke prouzročile u Gradu Zagrebu, Istri i Primorju te u Dalmaciji (Kultura Nova, 2020).

Prethodno navedene okolnosti, nažalost negativno su se odrazile i na financijsku stranu ovog sektora koji je i u nekim uvjetno rečeno normalnim vremenima vrlo često bio u financijskim poteškoćama. Za vrijeme trajanja najstrožih mjera kulturna estrada je smatrala da su izostale brže i učinkovitije reakcije javnih tijela što je ugrozilo funkcioniranje i opstojnost kulturnog sektora.

3.3.3. Utjecaj na gospodarstvo

Hrvatska je članica Europske unije koja je, osim pandemije izazvane COVID-19 virusom, u 2020. godini pretrpjela dva razorna potresa i to u glavnom gradu Zagrebu i na Baniji. Predmetne su okolnosti posljedično prouzročile i pad realnog BDP-a od 8,0 posto što je zapravo odraz niže domaće i vanjske potražnje jer je došlo, primjerice, do pada prihoda od turizma od oko 60%.

Nažalost, negativne su se okolnosti u 2020. godini odrazile i na rast javnog duga Hrvatske koji je porastao na oko 87,2% BDP-a u 2020. godine i to prvenstveno radi potrebnih državnih mjera za suzbijanje pandemije. Saldo opće države bio je također negativan u 2019. godine, što se također nastavilo i u 2020. godini u kojoj je isti iznosio -0,9%.

Hrvatski zavod za zapošljavanje, u prosincu 2020. izvijestio je o približno 150.000 nezaposlenih osoba što predstavlja porast od 21,3% u broju registriranih nezaposlenih osoba u odnosu na prosinac 2019. godine. Ministarstvo rada i mirovinskog sustava produžilo je program potpore za očuvanje radnih mjesta do kolovoza 2020. godine. Nažalost, prosječni prihod građana Hrvatske i dalje se nalazi ispod europskog prosjeka, što svrstava Hrvatsku na neslavno drugo mjesto slabo razvijenih ekonomija na području Balkana, odnosno Europske unije (Credit Agricole Group, 2021).

Iako je ekonomski pad po različitim indikatorima bio značajan u drugom kvartalu 2021. godine došlo je do rasta BDP-a po stopi od 16,1%, što je mnoge iznenadilo u pozitivnom smislu. Predmetnom rastu ponajviše je doprinio rast osobne potrošnje po stopi od 18% uz rast investicija te izvoza. Izvoz roba je rastao visokih 35 % i u realnom iskazu dostigao 21% višu razinu od vrijednosti iz drugog kvartala 2019. godine. Rast investicija u fiksnu imovinu također je rastao 18% što ukazuje na investicijski oporavak u hrvatskom gospodarstvu. Također, bitno je napomenuti da su prihodi od turizma, koji čine 20% ukupnog BDP-a, imali značajnu ulogu u bržem oporavku hrvatskog gospodarstva, jer su ostvareni rezultati bili gotovo identični onima iz rekordne 2019. godine (Dobrić, 2021).

Procjena u kretanju glavnih makroekonomskih varijabli Hrvatske za 2022. godinu prikazana je sljedećom slikom.

Slika 3.11. Procjena u kretanju glavnih makroekonomskih pokazatelja u 2022. godini

Glavni pokazatelji	2022. (e)
BDP (milijarde USD)	70,66
BDP (stalne cijene, godišnja % promjena)	5.0
BDP po glavi stanovnika (USD)	17
Stanje opće države (u % BDP-a)	-2.1
Bruto dug opće države (u % BDP-a)	83.3
Stopa inflacije (%)	1.2
Stopa nezaposlenosti (% radne snage)	9.0
Tekući račun (milijarde USD)	-1.13
Tekući račun (u % BDP-a)	-1.6

Izvor: MMF – World Economic Outlook Database (2021), Preuzeto s <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2021/April/select-country-group.>, (26. 10. 2021.)

Kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u 2022. godini prema procjeni MMF-a trebale bi prikazivati značajnije pozitivne pomake, izuzet stope inflacije koja bi trebala porasti za 1,2 postotna boda u odnosu na podatke iz trećeg tromjesečja 2021. godine.

3.3.4. Utjecaj na politička zbivanja

U vrijeme pandemije, a u cilju održavanja političke stabilnosti u Hrvatskoj parlamentarni izbori koji su se trebali održati u jesen 2020. godine, održali su se u srpnju iste godine. Po završetku parlamentarnih izbora, u fokus javnosti i političke scene u još većoj je mjeri stavljen naglasak na Nacionalni stožer civilne zaštite koji je od samog nastanka pandemije, preuzeo odgovornost za poduzimanje svih potrebitih mjera u cilju suzbijanja virusa (Petrović, 2020).

Okolnosti koje su nastupile u različitim valovima širenja pandemije stavile su na kušnju vladajuću stranku u zemlji, koja je balansirala između održavanja političke i gospodarske stabilnosti širokom paletom mjera poput:

- potpora Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za očuvanje radnih mjesta u sektorima pogođenim koronavirusom
- oslobođenje pripadajućih doprinosa za određenu kategoriju poslodavaca
- djelomično oslobođenje plaćanja javnih davanja koja su dospijevala tijekom travnja, svibnja i lipnja 2020. godine

- odgoda u naplati porezne obveze poreza na dodanu vrijednost sve dok se ne naplate izdani računi
- reguliranja plaćanja PDV-a kod donacija za vrijeme trajanja posebnih okolnosti.

Također su uvedeni različiti mikro te mali zajmovi uz nisku kamatnu stopu u cilju osiguranja dodatne likvidnosti mikro, malih i srednjih poduzetnika pogođenih pandemijom COVID-19 (Deloitte, 2020).

Pro aktivna politika doprinijela je da Hrvatskoj bude na raspolaganju 25 milijardi eura kao snažna i dodatna poluga za gospodarski razvoj. Većina političkih zbivanja bila je vođena u zaštiti vlastitih nacionalnih interesa zbog dobrobiti vlastitih građana i gospodarstva, kapitalizirajući svoj međunarodni položaj, a osobito članstvo u Europskoj uniji.

3.3.5. Utjecaj na sportske aktivnosti

Pandemija COVID-19 proširila se na gotovo sve zemlje svijeta. Mjere socijalnog i fizičkog distanciranja, zatvaranja poduzeća, škola i cjelokupnog društvenog života, koji su postali uobičajeni za suzbijanje širenja bolesti, također su poremetili mnoge redovite aspekte života, uključujući sport i tjelesnu aktivnost. Predmetna epidemija kako u svijetu, pa tako i u Hrvatskoj, dovela je do zatvaranja teretana, stadiona, bazena, plesnih i fitness studija, centara za fizioterapiju, parkova i igrališta. O negativnom utjecaju same pandemije i na sportsku sferu primjer je odgode olimpijskih igara u Tokiju, koje su se održale uz pomak od jedne godine, odnosno 2021. godine.

Nedostatak pristupa tjelovježbi i tjelesnoj aktivnosti također može imati utjecaja na mentalno zdravlje, što može intenzivirati stres ili tjeskobu s kojom će se mnogi susreći zbog eventualne izolacije, odnosno asocijativnim društvenim ponašanjem. Na platformama društvenih mreža sve su češće bile dostupne demonstracije fitnessa (United Nations, 2020).

Nažalost, restriktivne mjere nisu zaobišle ni hrvatske sportske terene i dvorane koje su tijekom 2020. godine u više navrata ostale zatvorene.

U nastavku, navedeni su ključni problemi s kojima su se susretali dionici iz sportskog sektora (HOO, 2020):

- izgubljeni prihodi – sportske organizacije nisu bile u mogućnosti pružati svoje usluge građanima, u kontekstu treninga i natjecanja, što se posljedično manifestira i u prikupljanju novčanih sredstava kroz organizaciju natjecanja, turnira, seminara, utrka, trening kampova itd.

Značajni financijski gubici bili su obuhvaćeni i kroz nenaplaćene članarine, pretplate, sudjelovanja, licenciranja te ostalih vrsti naknada.

- problemi s likvidnošću – rad organizacija podložan je fiksnim troškovima koji se moraju servisirati neovisno o opsegu njihovog rada.
- sportaši ne primaju financijsku potporu (npr. stipendije, stažiranje) - prvenstveno zbog neostvarenih prihoda sportskih organizacija.
- sportaši nisu samo izgubili sezonu i s njom povezane financijske koristi, nego i svoje trenere što se svakako odrazilo u normalnom tijeku oko njihovih treninga, a samim time i natjecanja. Nemogućnost treniranja te kapitaliziranja sportskih rezultata određenim uspjehom predstavljala je nemogućnost za stjecanje određene sportske kategorizacije i priliku za stjecanje financijske potpore kako od privatnih (sponzori), tako i javnih izvora (nacionalnih i regionalnih).
- nezaposlenost – otkazi zaposlenicima, sportašima, trenerima i drugim radnicima, i to prvenstveno u okolnostima u kojima poradi različitih mjera nije bilo moguće generiranje prihoda od strane sportskih organizacijama s kojima bi se financirala navedena radna mjesta.

4. POSLOVNI PROFIL LUČKE UPRAVE PULA

Lučka uprava Pula predstavlja ustanovu koju je osnovala Istarska županija na temelju Odluke o osnivanju Županijske lučke uprave u 1997. godine. Osnovana je zbog upravljanja, održavanja i izgradnje te korištenja dvije luke otvorene za javni promet županijskog značaja i dvanaest luka lokalnog značaja. Županija je u prosincu 2016. donijela odluku o davanju Lučkoj upravi na privremeno upravljanje i korištenje lučkog područja luke Bunarina. Područje pomorskog dobra koje je dano Lučkoj upravi na privremeno upravljanje i korištenje obuhvaća kopneni i morski prostor luka posebne namjene (sportska i nautička luka). Lučka uprava raspolaže s preko 2.200 vezova za brodice. Upisana je u registar neprofitnih organizacija 1998. Sjedište je u ulici Riva 2 u Puli.

U nastavku će biti detaljnije elaboriran prikaz Lučke uprave Pula kao neprofitne pravne osobe te uspješni razvojni projekti koji će podignuti razinu kvalitete usluge svim sadašnjim i budućim korisnicima.

4.1. Prikaz Lučke uprave Pula kao neprofitne pravne osobe

Glavna djelatnost Lučke uprave usmjerena je oko izgradnje, upravljanja, održavanja, zaštite te unapređenja pomorskog dobra koje determinira lučko područje, briga o izgradnji i održavanju, upravljanju, zaštiti zemljišta i nepokretnih objekata, uređaja i opreme na lučkom području (lučke podgradnje i nadgradnje), osiguravanje trajnog i nesmetanog obavljanja lučkog prometa, tehničko-tehnološkog jedinstva te sigurnosti plovidbe i lučkog prometa.

Djelatnost Lučke uprave usmjerena je i na pružanje usluga od općeg interesa kao i za one usluge za koje ne postoji gospodarski interes drugih gospodarskih subjekata, poput planiranja, usmjeravanja, usklađivanja i nadziranja rada trgovačkih društava koja obavljaju gospodarsku djelatnost na lučkom području te na smještaj i čuvanje stranih plovila, usluge opskrbe plovila i druge poslove utvrđene zakonima i propisima. Obavljanje djelatnosti osigurava se putem naknada od koncesija, lučkih pristojbi, naknada od koncesija, sredstva iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na čijem se području obavlja djelatnost Lučke uprave i drugi prihodi. Lučka uprava u okviru svojih djelatnosti obavlja poslove upravljanja, održavanja, izgradnje te korištenja lučkog područja luka otvorenih za javni promet i poslove upravljanja i održavanja luke posebne namjene (luka Bunarina).

Ustrojstvo i djelokrug rada Lučke uprave Pula određeni su Statutom iz lipnja 2010. te izmjenama i dopunama Statuta. Suglasnost na Statut i izmjene dala je županijska skupština. Obavljanje djelatnosti, unutarnje ustrojstvo, izvori financiranja te donošenje općih akata

određeno je Statutom. Drugi opći akti su Pravilnik o radu, Pravilnik o unutarnjem ustroju i sustavnom razvrstavanju radnih mjesta, Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji poslova luke Bunarina, Pravilnik o redu u lukama i Pravilnik o ocjenjivanju i stimulativnom nagrađivanju djelatnika lučke uprave. (Državni ured za reviziju, 2019)

Upravno vijeće i ravnatelj predstavljaju tijela Lučke uprave. Godišnji program rada i razvoja koji obuhvaća financijski plan (na prijedlog ravnatelja) uz suglasnost osnivača donosi Upravno vijeće koje također donosi odluku o javnom prikupljanju ponuda za davanje koncesija i odlučuje o davanju koncesija, odobrava financijski izvještaj o radu i izvještaje o izvršenju godišnjeg programa rada i razvoja luke koji dostavlja osnivaču, odlučuje o uzimanju zajmova, donosi lučke tarife i cjenike usluga, prodaji i kupnji stvari i prava samostalno u vrijednosti od 200.000,00 kn do 500.000,00 kn, donosi Statut i druge unutarnje akte te obavlja druge poslove utvrđene Statutom, Zakonom i drugim propisima. Ravnatelj vodi te organizira poslovanje i do pojedinačne vrijednosti do 200.000,00 kuna, donosi odluke o prodaji ili kupnji stvari ili prava (Državni ured za reviziju, 2019).

Glavna vizija Lučke uprave Pula usmjerena je ka inovativnom načinu poduzetničkog razvoja Istre kao i njenog pomorskog spektra, uz povezu na zajednicu, korisnike usluga i njen gospodarski napredak, uz učinkovit doprinos razvoju grada Pule i pomorskog dobra. Glavna vizija Lučke uprave Pule nadovezuje se i s njezinom misijom koja ima za cilj intenzivirati promotivne aktivnosti uz jačanje kvalitete usluga poradi generiranja vrijednosti i za lokalnu zajednicu uz poštivanje svih relevantnih preuzetih obveza, pravilnika i zakona uz siguran i ekološki prihvatljiv način kojim bi se osigurala maksimalna učinkovitost i pogodnost brodarima (LuP, 2021).

Lučka uprava Pula u svom portfelju upravlja s dvanaest luka lokalnog značaja. To su Luka Pula, Luka Bunarina, Luka Brijuni, Sidrište Vinkuranska vala- Uvala Soline, Luka Medulin, Luka Fažana, Luka Ribarska koliba, Luka Runke, Luka Kuje, Luka Polje, Luka Štinjan, Luka Krnica i Slobodna zona luka Pula (LuP, 2021).

Kratki opis tri najznačajnije luke dat je u tekstu koji slijedi.

- **Luka Pula** - Luka Pula prirodna je luka zaštićena sa S i SW poluotokom koji završava rtom Kumpar i lukobranom dugačkim 1.210 m, a sa sjeverne strane rtom Proština. Lučko područje luke Pula kojim upravlja Lučka uprava Pula obuhvaća: *Luku Pula od Valelunga (uključujući Velu dragu i rt Guc), bazen "gat Čađavica" (Molo Carbone), Štinjansku dragu i lukobran luke Pula te sidrište vanjske strane lukobrana u Puli.* Područje luke može se prikazati

prema namjeni, a to podrazumijeva ribarski i putnički dio. Putnički dio za međunarodni i domaći promet, iskrcajno mjesto ribe, neizgrađeni dio te Gat Rijeka rezerviran je za putnički promet kao i carinski gat, a prihvat jahti i kruzera obavlja se na Riječkom gatu.

Slika 4.1. Luka Pula

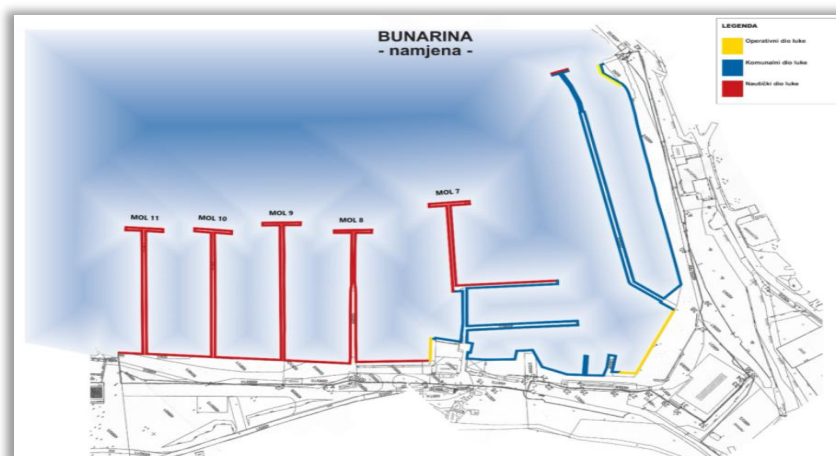

Izvor: Lučka uprava Pula (2021): Luke, Preuzeto s <https://www.lup.hr/luka-pula/>, (09. 11. 2021.)

Slika 4.1. prikazuje Luku Pula koja obuhvaća neizgrađeni dio luke, putnički dio za domaći i međunarodni promet, ribarski dio i iskrcajno mjesto ribe.

- **Luka Bunarina** - Nautički dio luke obuhvaća obalu D, molove 7, 8, 9, 10, 11 i 1T, a privremeno i obalu B koja je namijenjena manjim nautičkim plovilima u razdoblju od 01.05. do 31.10.

Slika 4.2. Luka Bunarina

Izvor: Lučka uprava Pula (2021): Luke, Preuzeto s <https://www.lup.hr/luka-pula/>, (09. 11. 2021.)

Slika 4.2. prikazuje Luku Bunarina koja je podijeljena na tri vrste djelatnosti - nautički dio (označeno crvenom bojom na legendi) uz 290 nautičkih vezova, komunalni dio (označeno plavom bojom na legendi) uz 300 vezova te operativnim dijelom luke (označeno žutom bojom na legendi).

- **Luka Brijuni** – *Luka je smještena na otoku Veliki Brijuni* koji se nalazi sjeverozapadno od luke Pula i koji se u sastavu Nacionalnog parka sastoji i od Malog Brijuna. Veće jahte mogu se vezati u četverovez na lukobranu, a manje uz obalu do lukobrana. Za vez je potrebno kontaktirati Nacionalni park Brijuni.

Slika 4.3. Luka Brijuni

Izvor: Lučka uprava Pula (2021): Luke, Preuzeto s <https://www.lup.hr/luka-pula/>. (09. 11. 2021.)

Slika 4.3. prikazuje Luku Brijuni smještenu na Velikom Brijunu kao sastavnica dvaju otoka u sklopu Nacionalnog parka Brijuni. Luka zbog svog specifičnog oblika pruža kvalitetnu zaštitu brodovima od nepovoljnih vremenskih uvjeta. Međutim, veći brodovi po buri sidre se u zavjetrini otoka, oko 2.5 milje WNW od svjetionika na rtu Peneda na oko 40 m dubine.

4.2. Uspješni razvojni projekti

EU sredstva jedan su od ključnih izvora financiranja velikih kapitalnih državnih i gradskih projekata. Nažalost, bez sufinanciranja od strane različitih europskih fondova, njihova bi realizacija bila u najmanju ruku upitna, odnosno poprimila bi iznimno dugo razdoblje cjelovite realizacije.

Upravo se iz tog razloga Lučka uprava Pula okrenula alternativnim izvorima financiranja zahvaljujući kojima su realizirani značajni projekti koji su bili usmjereni unapređenju usluge, u kontekstu njezine bolje povezanosti, očuvanju morskog i ribljeg fonda što u konačnici

predstavlja značajnu polugu koja doprinosi daljnjem razvoju uže i šire zajednice, a samim time odražava se u produljenju turističke sezone koja je za Grad Pulu te Istarsku županiju od iznimnog značaja. Slijedom navedenog, u nastavku će biti prezentirani glavni europski projekti Lučke uprave Pula.

- **ADRIGREEN (2019. – 2021.)** – Projekt ADRIGREEN financiran je iz Europskog fonda za regionalni razvoj u okviru cilja Europske teritorijalne suradnje između Italije i Hrvatske (Lučka uprava Pula). Ukupna vrijednost projekta iznosi 2.104.217 eura, dok je iz Europskog fonda za regionalni razvoj projektu dodijeljeno 85% bespovratnih sredstva u iznosu od 1.788.584,45 eura.

Glavni cilj projekta ADRIGREEN je unaprijediti povezanost pomorskih i zračnih luka Italije i Hrvatske s ostalim vidovima transporta s namjerom povećanja prometa putnika u vrijeme ljetne sezone te unaprijediti ekološke performanse Jadranskog pomorskog i zračnog sustava (LuP, 2021). Opipljivi rezultati projekta uglavnom su usmjereni na poboljšanje postojećeg voznog parka s naglaskom na troškove održavanja te smanjenja u onečišćenju zraka na području zračnih i pomorskih luka.

Projekt uključuje i kupnju električnog aerodromskog traktora/tegljača (Zračna luka Apulia - Italija) električnih automobila i bicikala (Lučka uprava Dubrovnik), multimedijskog vanjskog totema za ujednačavanje protoka putnika poticanjem korištenja javnog prijevoza do luke Ancona (Središnja Lučka uprava Jadrana), kupnja električnih vozila, električnih skutera i bicikala za potrebe osoblja zračne luke za optimizaciju zračnih i kopnenih procesa (Zračna luka Dubrovnik). Ostali rezultati odnose se na izvješća i procjene okoliša, studije izvedivosti i ugljičnog utjecaja koje su izrađene u cilju usvajanja novih održivih modela.

Projekt će također generirati jednu od prvih studija na temu „Optimizacija pristupa multi modalnog prijevoza i povezanih promjena u emisijama onečišćavanja zraka. Studiju provodi Sveučilišno veleučilište u Marche u čija je glavna zadaća u sklopu predmetnog projekta prikupljanje i obrada najveće moguće količine podataka za provedbu potpune analize svih ekoloških pokazatelja i to 31. 12. 2021. godine.

- **INTER - PASS (1.01.2018. – 31.12.2019.)** – Projekt INTER - PASS financiran je iz Europskog fonda za regionalni razvoj, odnosno predpristupnog fonda u okviru Jadransko-jonske suradnje između Italije, Hrvatske i Grčke.

Ukupna vrijednost projekta iznosi 1.498.568,08 eura, dok je iz Europskog fonda za regionalni razvoj te IPA-inog fonda, projektu dodijeljeno 85% bespovratnih sredstva u iznosu od 1.273.782,86 eura.

Glavni cilj projekta usmjeren je ka unaprijeđenu povezanosti pomorskih luka sa zračnim lukama u Jadransko-jonskoj regiji kako bi omogućili brojnim turistima i putnicima da u vrijeme glavne sezone stignu u željene destinacije Jadransko-jonske regije.

U dvije godine trajanja projekta partneri su surađivali u cilju unapređenja postojeće primjene pametnih rješenja, a sve u cilju ostvarivanja tri konkretna outputa:

- suradnja partnera između pomorskih i zračnih luka u Jadransko-jonskoj regiji s ciljem razmjene znanja u razvoju inovativnih rješenja
- akcijski plan za svako područje koje će definirati četiri rješenja koja će biti testirana i primijenjena u lukama – Dubrovnik, Pula, Bari i Krk za vrijeme ljeta 2018. s ciljem bržeg protoka turista između zračne i pomorske luke
- zajednički strateški plan za transport putnika između zračnih i pomorskih luka u Jadransko-jonskoj regiji.

5. UTJECAJ COVID-19 PANDEMIJE NA POSLOVANJE LUČKE UPRAVE PULA

Lučka uprava Pula obveznik je objavljivanja svojih godišnjih financijskih izvještaja kao javna ustanova. Ista ima neprofitni karakter poslovanja, gdje joj je primarni cilj prikupljanjem prihoda od poslovanja podmiriti sve tekuće i operativne troškove poslovanja, dok se višak prihoda, ako se ostvari, prenosi u sljedeće poslovno razdoblje za neke nove buduće poslovne potrebe ili investicije. Lučka uprava vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema računovodstvu za neprofitne organizacije. Obvezna je sastavljati sljedeće financijske izvještaje: Izvještaj o prihodima i rashodima, Bilancu i Bilješke uz financijske izvještaje.

Poslovanje Lučke uprave Pula temelji se na upravljanju i održavanju pomorskog i lučkog prostora grada Pule, gdje dominira upravljanje dvjema pulskim lukama, uz okolni morski prostor. Upravo je održavanje ovih luka kompleksan i zahtjevan posao jer je pulska luka privremeno odredište brojnih nautičkih jedriličara, ali i brodova koji dolaze u tranzitnom procesu putovanja. Osim toga, potrebni su značajni ulози u lučku infrastrukturu da bi se omogućilo brojnim domicilnim i inozemnim brodovima kvalitetan i učinkovit smještaj.

U ovom poglavlju prikazat će se analiza poslovanja Lučke uprave Pula od 2015. do 2019. godine (prije pandemije) te u 2020. godini (u vrijeme pandemije) da bi se mogla dobiti komparativna analiza poslovanja. U tom će se smislu izvršiti horizontalna i vertikalna analiza bilance i izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula u promatranim razdobljima. Potom će se dati kritički osvrt na poslovanje Lučke uprave Pula prije i za vrijeme pandemije te prijedlozi za unapređenje njezina poslovanja.

5.1. Analiza poslovanja Lučke uprave Pula 2016. – 2018. godine

Prema podacima koji su navedeni u bilanci i računu prihoda i rashoda za navedene godine sukladno Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija prikazat će se horizontalna i vertikalna analiza bilance i računa prihoda i rashoda Lučke uprave Pula od 2016. do 2018. godine.

U tablici 5.1. prikazana je horizontalna bilanca Lučke uprave Pula za razdoblje od 2015. do 2019. godine.

Tablica 5.1. Bilanca Lučke uprave Pula (skraćeni oblik) u 000 kuna za razdoblje 2016. - 2018. godina

Opis	2016	2017	2018	Indeks 2017/16	Indeks 2018/17
Imovina	65.268	77.685	83.431	119,0	107,4
<i>Nefinancijska imovina</i>	<i>55.250</i>	<i>65.980</i>	<i>74.115</i>	<i>119,4</i>	<i>112,3</i>
Neproizvedena dugotrajna imovina	49.587	58.483	66.483	117,94	113,7
Proizvedena dugotrajna imovina	5.664	7.496	7.632	132,3	101,8
<i>Financijska imovina</i>	<i>10.018</i>	<i>11.705</i>	<i>9.315</i>	<i>116,8</i>	<i>79,6</i>
Novac u banci i blagajni	6.405	9.862	5.687	153,9	57,6
Depoziti, jamčeni polozi,	1.588	55	1.611	0,05	2929,1
Potraživanja za prihode	2.011	1.768	2.009	87,9	113,63
Aktivna vremenska razgraničenja	14	19	8	135,7	42,1
Obveze i vlastiti izvori	65.268	77.685	83.431	119,0	107,4
<i>Obveze</i>	<i>10.889</i>	<i>18.249</i>	<i>19.968</i>	<i>167,6</i>	<i>109,4</i>
Obveze za rashode	1.869	4.998	1.468	267,42	29,4
Pasivna vremenska razgraničenja	9.020	13.251	18.501	146,9	139,6
<i>Vlastiti izvori</i>	<i>54.379</i>	<i>59.436</i>	<i>63.463</i>	<i>109,3</i>	<i>106,7</i>
Vlastiti izvori	22.011	22.059	20.652	100,2	93,6
Višak prihoda	32.368	37.376	42.810	115,47	114,5

Izvor: rad autora

Horizontalna analiza bilance Lučke uprave Pula provedena je na način da su uspoređivani podaci za tri odabrane godine kako bi se pratile promjene i kretanja Lučke uprave Pula. Iz provedene analize, za razdoblje od 2016. do 2018. godine, vidljivo je da se imovina povećavala u 2017. u odnosu na 2016. godinu za 19,0 % , a u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu za 7,4%. Najmanja vrijednost potonje bila je 2016. godine u iznosu od 65,2 milijuna kuna, dok je u 2018. godini iznosila 83,4 milijuna kuna. Iz tablice 5.1 vidljivo je da je vrijednost imovine bila veća za 18,2 milijuna kuna u 2018. godini u odnosu na 2016., odnosno da je veća za 27,8%.

U strukturi neproizvedene dugotrajne imovine prevladava nematerijalna imovina (ostala prava) i ona je bila najviša u 2018. godini s iznosom od 66,5 milijuna kn, a njena vrijednost u 2018. godini se povećala za 16,9 milijuna kn u odnosu na početak promatranog razdoblja 2016. godine kada je iznosila 49,6 milijuna kn. Vrijednost proizvedene (materijalne) dugotrajne imovine u 2016. godini bila je 5,7 milijuna kn i ako se uspoređi ta vrijednost s vrijednošću u 2018. godini, vidljiv je rast od 34,7%.

Vrijednost financijske imovine u 2018. godini smanjila se za 20,4% u odnosu na 2017., odnosno prema početku promatranog razdoblja te je pokazala trend smanjenja za 703 tisuće kuna. Stavka plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi u 2017. godini raste za 5 tisuća kuna u odnosu na 2016. godinu.

Analizirajući stavke obveza i vlastitih izvora, izvršena je analiza obveza i vlastitih izvora. Vidljivo je da se vlastiti izvori povećavaju jer se povećava višak prihoda po godinama. U 2017./2016. godinu porast je iznosio 9,3 %, odnosno u 2018./2017. godinu 6,7%. U promatranom razdoblju se povećao za 9,1 milijun kuna, odnosno za 16,7%.

Stavke obveze porasle su za 9,1 milijun kuna u promatranom razdoblju te su 2018. godini iste iznosile 19,9 milijuna kuna, u usporedbi s 2016. godinom kada su iznosile 10,9 milijuna kuna. Pasivna vremenska razgraničenja su u promatranom razdoblju pokazale tendenciju rasta za 9,5 milijuna kuna. Pasivna vremenska razgraničenja odnose se na prihode od donacija za nabavu nefinancijske imovine iz Državnog proračuna i proračuna JLP(R)S. Temeljem čl. 26 Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, donacije za nabavu nefinancijske imovine knjiže se kao odgođeno priznavanje prihoda te se sukladno obračunatim troškovima amortizacije ista prenose u prihod. Budući da je procijenjeni rok trajanja nabavljene nefinancijske imovine 25 godina, navedene donacije će se prenositi u prihod slijedećih 25 godina.

Temelj vertikalne analize su strukturni financijski izvještaji koji prikazuju strukturu pojedinog izvještaja po elementima koji ga čine. Uobičajeno se kod bilance ukupna aktiva i pasiva izjednačuju sa 100 te se izračunavaju udjeli pojedinih elemenata koji sačinjavaju aktivu i pasivu, a korisna jer pokazuje kretanje u strukturi pojedinih kategorija između pojedinih financijskih izvještaja.

U tablici 5.2. prikazana je vertikalna analiza skraćene aktive bilance Lučke uprave Pula za razdoblje od 2016. do 2018. godine, gdje su se uspoređivali financijski podaci u jednoj godini.

Tablica 5.2. Vertikalna analiza aktive bilance Lučke uprave Pula 2016. - 2018. godine (%)

	2016	2017	2018
Nefinancijska imovina	84,7	84,9	88,8
Financijska imovina	15,3	15,1	11,2
Aktivna vremenska razgraničenja	0,0	0,0	0,0
Ukupno	100	100	100

Izvor: izračun autora

Vertikalna analiza društva Lučke uprave Pula prikazana je u tablici 5.2. Vertikalnom analizom utvrđeno je da u aktivi bilance najveći udio ima nefinancijska imovina s udjelom od 85% -89% tijekom promatranog razdoblja. Nefinancijska imovina Lučke uprave Pula sastoji se od najvećim dijelom od neproizvedene dugotrajne imovine (90%) te proizvedene imovine (10%). Udio financijske imovine u aktivi bilance kroz cijelo razdoblje se kreće od 11,2 do 15,3%. Najveći udio zabilježen je u 2016. godini kada je činio 15,3% aktive. Kada se analiziraju postavke financijske imovine vidi se da je najzastupljeniji novac u banci i blagajni.

U tablici 5.3. prikazana je vertikalna analiza skraćene pasive bilance Lučke uprave Pula za razdoblje od 2015. do 2019. godine

Tablica 5.3. Vertikalna analiza pasive bilance Lučke uprave Pula 2016. - 2018. godine

	2016	2017	2018
Obveze	16,7	23,5	23,9
Obveze za rashode	2,8	6,4	1,8
Pasivna vremenska razgraničenja	13,9	17,1	22,1
Vlastiti izvori	83,3	76,5	76,1
Vlastiti izvori	33,7	37,1	32,5
Višak prihoda	49,6	39,4	43,6
Ukupno	100	100	100

Izvor: izračun autora

Unutar pasive najveći udio imaju vlastiti izvori koje čine od 76,1% do 83,3% ukupne pasive. Njihov udio se smanjuje u promatranom razdoblju. Obveze imaju udio u ukupnoj pasivi od 16,7% do 23,9% te su u promatranom razdoblju pokazale tendenciju povećanja za 7,2 postotna

boda. Udio pasivnih vremenskih razgraničenja se povećava sa 13,9% u 2016. godini na 22,1% u 2018. godini, dok se udio viška prihoda smanjuje za šest postotnih bodova.

U tablici 5.4. prikazana je horizontalna analiza Izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula 2016. - 2018. godine.

Tablica 5.4. Izvještaj o prihodima i rashodima u 000 kuna (skraćeni oblik)

Opis	2016	2017	2018	Indeks 2017/16	Indeks 2018/17
PRIHODI	17.923	19.151	19.784	106,9	103,4
Prihodi od prodaje roba i usluga	17.381	18.323	18.743	105,4	102,3
Prihodi od imovine	167	104	41	62,3	39,4
Prihodi od donacija	257	516	832	200,7	161,3
Ostali prihodi	53	104	127	196,2	122,1
Financijski prihodi	65	104	41	160,0	39,4
RASHODI	11.962	12.624	14.144	105,5	112,0
Rashodi za radnike	3.228	3.156	3.172	97,7	101,0
Materijalni rashodi	5.770	6.108	6.606	106,0	108,2
Rashodi amortizacije	2.230	2.972	3.448	133,2	116,0
Ostali rashodi	417	271	754	64,9	278,2
Financijski rashodi	317	117	164	36,9	140,2
VIŠAK PRIHODA	5.961	6.631	5.680	111,2	85,6

Izvor: izrada autora

Horizontalnom analizom izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula od 2016. do 2018. godine prikazane su promjene najvažnijih stavki unutar trogodišnjeg razdoblja od 2016. do 2018. godine. Iz tablice 5.4. vidljivo je da su poslovni prihodi pokazali rastući trend te da su 2018. bili veći za 7,8% u odnosu na 2016. godinu. Prihodi od prodaje su također porasli za 1,4 milijuna kuna. Prihodi od donacija su se povećali u promatranom razdoblju za 223,7% , odnosno za 575 tisuća kuna. Ostali poslovni prihodi su od 2016. do 2018. pokazali tendenciju rasta za 74 tisuće kuna. Rashodi su se tijekom promatranog razdoblja povećavali i u 2018. u odnosu na 2015. godinu su se povećali za 18,2%, odnosno za 2,1 milijun kuna.

Financijski prihodi su se povećali u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu za 60%, a u 2017. godini u odnosu na 2016. su se smanjili za 61,0%. Financijski rashodi su se smanjili za 31% u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu, dok su se u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu povećali za 40,0%.

Lučka uprava Pula je u cijelom promatranom razdoblju ostvarila višak prihoda te je iste prenosila u naredne godine poslovanja.

Tablica 5.5. Prikaz vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula – prihodi (%)

	2016	2017	2018
Poslovni prihodi	99,4	99,4	99,8
Financijski prihodi	0,6	0,6	0,2
Ukupno	100	100	100

Izvor: izračun autora

Tablica 5.6. Prikaz vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula – rashodi (%)

	2016	2017	2018
Poslovni rashodi	99,3	99,1	99,8
Financijski rashodi	0,7	0,9	0,2
Ukupno	100	100	100

Izvor: izračun autora

Vertikalna analiza pokazuje da udio poslovnih prihoda, točnije udio prihoda od prodaje, imaju najveći udio u ukupnim prihodima. U ukupnim prihodima najveći udio imaju poslovni prihodi tijekom cijelog promatranog razdoblja i to u prosječnom postotku od 99%. Financijski prihodi u ukupnim prihodima imaju tijekom cijelog promatranog razdoblja udio od 1%. Ovaj trend se zadržao na navedenoj razini kroz cijelo promatrano razdoblje od 2016. do 2018. godine.

U ukupnim rashodima najveći udio imaju poslovni rashodi kroz cijelo promatrano razdoblje od 2016. do 2018. godine te njihov udio prosječno iznosi 99%. Isti su pokazali rastući trend u promatranom razdoblju. Financijski rashodi ovog poduzeća su imali udio u ukupnim rashodima u rasponu od 0,2 do 1,7% u razdoblju od 2016. do 2018. godine.

5.2. Analiza poslovanja Lučke uprave Pula u 2019 i 2020. godini

Utjecaj COVID-19 pandemije destabilizirao je mnoga poduzeća, ali njezin utjecaj na poslovanje institucija i ustanova u javnom sektoru nije bio toliko značajan. U nastavku će se analizirati poslovanje Lučke uprave Pula u 2020. godini, za vrijeme pandemije, da bi se dobio uvid u efekte pandemije na poslovanje Lučke uprave Pula, kakvi su ti efekti bili i u kojoj snazi. U nastavku će se stoga izvršiti horizontalna i vertikalna analiza bilance i izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula u 2020. godini.

Tablica 5.7. Prikaz horizontalne analize bilance Lučke uprave Pula u 2020. godini (u 000 kuna)

Opis	2019	2020	Indeks 2020/19
Imovina	91.153	93.281	102,3
<i>Nefinancijska imovina</i>	<i>76.472</i>	<i>75.915</i>	<i>99,3</i>
Neproizvedena dugotrajna imovina	64.831	50.335	77,6
Proizvedena dugotrajna imovina	5.664	25.480	449,8
Nefinancijska imovina u pripremi	116	100	86,2
<i>Financijska imovina</i>	<i>14.681</i>	<i>17.366</i>	<i>118,2</i>
Novac u banci i blagajni	11.179	13.049	116,7
Depoziti, jamčeni polozi,	80	941	1176,3
Potraživanja za prihode	2.876	3.368	117,1
Aktivna vremenska razgraničenja	5	8	160,0
Obveze i vlastiti izvori	91.153	93.281	102,3
<i>Obveze</i>	<i>21.817</i>	<i>21.439</i>	<i>98,3</i>
Obveze za rashode	2.203	1.139	51,7
Pasivna vremenska razgraničenja	19.614	20.300	103,5
<i>Vlastiti izvori</i>	<i>69.335</i>	<i>71.842</i>	<i>103,6</i>
Vlastiti izvori	19.250	17.848	92,7
Višak prihoda	50.085	53.994	107,8

Izvor: izrada autora

Iz provedene analize poslovanja Lučke uprave Pula u 2020. godini, gdje je 2019. uzeta kao referentna komparativna godina, vidljivo je da je nefinancijska imovina pokazala tendenciju pada u 2020. godini za 557 tisuća kn, odnosno za 0,7%.

Neproizvedena dugotrajna imovina je u 2020. godini smanjila se za 14,5 milijuna kn, odnosno za 22,4% u odnosu na 2019. godinu. Vrijednost proizvedene (materijalne) imovine u 2020. godini bila je 25,5 milijuna kn te je u usporedbi s 2019. godini pokazala tendenciju rasta za 19,8 milijuna kn u odnosu na 2019. godinu.

Vrijednost financijske imovine u 2020. godini je porasla za 2,7 milijuna kn, odnosno za 18,2% u odnosu na 2019. godinu.

Stavka plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi u 2020. godini pada za 3 tisuće kn u odnosu na 2019. godinu.

Analizirajući stavke obveza i vlastitih izvora, izvršena je analiza obveza i vlastitih izvora. Vidljivo je da se vlastiti izvori povećavaju jer se povećava višak prihoda po godinama. U 2020./2019. godinu porast vlastitih izvora je iznosio 2,5 milijuna kn, odnosno 3,6%.

Stavke obveze smanjile su se za 1,7%, dok su se pasivna vremenska razgraničenja u promatranom razdoblju povećale za 3,5%. Pasivna vremenska razgraničenja odnose se na prihode od donacija za nabavu nefinancijske imovine iz Državnog proračuna i proračuna JLP(R)S. Temeljem čl. 26 Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, donacije za nabavu nefinancijske imovine knjiže se kao odgođeno priznavanje prihoda te se sukladno obračunatim troškovima amortizacije ista prenose u prihod. Budući da je procijenjeni rok trajanja nabavljene nefinancijske imovine 25 godina, navedene donacije će se prenositi u prihod slijedećih 25 godina.

Tablica 5.8. Vertikalna analiza bilance Lučke uprave Pula u 2020. godini – aktiva (%)

	2019	2020
Nefinancijska imovina	83,9	81,4
Financijska imovina	16,1	18,6
Ukupno	100	100

Izvor: izračun autora

Vertikalna analiza aktive bilance društva Lučke uprave Pula prikazana je u tablici 5.8. Vertikalnom analizom utvrđeno je da u aktivni bilance najveći udio ima nefinancijska imovina s

udjelom od 83,9% u 2019. godini, dok se njen udio smanjuje u 2010. za 2,5 postotnih bodova. Nefinancijska imovina Lučke uprave Pula sastoji se od najvećim dijelom od neproizvedene dugotrajne imovine (84,7%) te proizvedene imovine (15,3%). Kada se analiziraju podstavke financijske imovine vidi se da je najzastupljeniji novac u banci i blagajni

Tablica 5.9. Vertikalna analiza bilance Lučke uprave Pula 2019. - 2020. godine – pasiva

	2019	2020
Obveze	23,9	22,9
Obveze za rashode	2,4	1,2
Pasivna vremenska razgraničenja	21,5	21,7
Vlastiti izvori	86,1	77,1
Vlastiti izvori	21,1	19,1
Višak prihoda	65,0	58,0
Ukupno	100	100

Izvor: izračun autora

Unutar pasive najveći udio imaju vlastiti izvori koje čine od 86,1% u 2019. godini, odnosno 77,1% u 2020. godini. Obveze imaju udio u ukupnoj pasivi od 23,9% u 2019. godini, odnosno u 2020. godini 22,9%. Udio pasivnih vremenskih razgraničenja se povećava sa 21,5% u 2019. godini na 21,7% u 2020. godini, dok se udio viška prihoda smanjuje za sedam postotnih bodova

Tablica 5.10. Prikaz horizontalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula u 2020. godini

Opis	2019.	2020.	Indeks 2020/19
PRIHODI	22.114	19.694	89,1
Prihodi od prodaje roba i usluga	19.414	17.753	91,4
Prihodi od imovine	104	138	132,6
Prihodi od donacija	1.392	1.577	113,3

Opis	2019.	2020.	Indeks 2020/19
Ostali prihodi	1.099	88	0,08
Financijski prihodi	104	137	131,7
RASHODI	14.770	15.293	103,5
Rashodi za radnike	2.947	2.799	94,9
Materijalni rashodi	7.180	8.200	114,2
Rashodi amortizacije	3.906	3.787	96,9
Ostali rashodi	649	439	67,6
Financijski rashodi	88	68	77,3
VIŠAK PRIHODA	7.344	4.400	59,9

Izvor: izrada autora

Iz tablice 5.10. vidljivo je da su ukupni prihodi pokazali padajući trend te da su 2020. bili manji za 10,9% u odnosu na 2019. godinu. Prihodi od prodaje su se također smanjili za 1,7 milijuna kuna. Prihodi od donacija su se povećali u promatranom razdoblju za 13,3% , odnosno za 185 tisuća kuna.

Prihodi od donacija iz proračuna temelje se na izračunu pripadajućih troškova amortizacije kapitalnih ulaganja koja su financirana iz donacija iz proračuna za razdoblje 2014 - 2020. U 2020. godini primljene su kapitalne donacije iz proračuna Istarske županije u ukupnom iznosu od 1,3 milijuna kn. Pripadajući iznos amortizacije ulaganja financirane iz navedenih donacija iz 2020. godine iznosi 33 tisuće kn koji je knjižen na prihod. Preostali iznos kapitalne donacije predstavlja prihod budućih razdoblja. Rashodi su se tijekom promatranog razdoblja povećavali i u 2020. u odnosu na 2019. godinu su se povećali za 3,5%, odnosno za 523 tisuće kuna.

Financijski prihodi su se povećali u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu za 31,7%, dok su se financijski rashodi smanjili za 22,7% u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu.

Lučka uprava Pula je u 2020. godini imala višak prihoda od 4,4 milijuna kuna što predstavlja smanjenje u odnosu na proteklo razdoblje od 2,9 milijuna kuna.

Tablica 5.11. Prikaz vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula – prihodi (%)

	2019	2020
Poslovni prihodi	99,5	99,6
Financijski prihodi	0,5	0,4
Ukupno	100	100

Izvor: izračun autora

Tablica 5.12. Prikaz vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula – rashodi

	2019	2020
Poslovni rashodi	99,5	99,6
Financijski rashodi	0,5	0,4
Ukupno	100	100

Izvor: izračun autora

U ukupnim prihodima najveći udio imaju poslovni prihodi u 2020. godini i to u postotku od 99,6%, dok financijski prihodi u ukupnim prihodima imaju udio od 0,4%. U odnosu na proteklo razdoblje to su približno iste vrijednosti.

U ukupnim rashodima najveći udio imaju poslovni rashodi u 2020. godini te njihov udio u 2020. godini pokazuje neznatan rast udjela u ukupnim prihodima za 0,1%. Financijski rashodi ove ustanove su imali udio u ukupnim rashodima u 2019. godini 0,5%, a 2020. su pali na 0,4%, što ne predstavlja značajnije odstupanje.

5.3. Kritički osvrt na poslovanje Lučke uprave Pula prije i za vrijeme pandemije

Lučka uprava Pula ima stabilno i održivo financijsko poslovanje. U promatranom razdoblju od 2016. do 2019. godine ova je javna ustanova poslovala solidno, uspješno i učinkovito alocirajući svoja financijska sredstva. U razdoblju prije pandemije dolazi do kontinuiteta rasta

imovine u bilanci gdje se povećava nefinancijska imovina, dok se financijska imovina kontinuirano smanjuje do 2018. godine, a u 2019. godini dolazi do njenog povećanja za 5,4 milijuna kuna u odnosu na proteklu godinu. Vlastiti izvori i obveze pokazali su rast zbog poslovanja s viškom prihoda, uz prisutan kontinuitet rasta obveza. Ukupna aktiva i pasiva tijekom promatranog razdoblja pokazuju trend rasta tijekom cijelog promatranog razdoblja.

U vertikalna analizi Lučke uprave Pula utvrđeno je da u aktivi bilance najveći udio ima nefinancijska imovina, dok nefinancijska imovina Lučke uprave Pula sastoji se od najvećim dijelom od neproizvedene dugotrajne imovine oko 90% te proizvedene imovine oko 10%.

Izvještaj o ostvarenim приходima i rashodima Lučke uprave Pula u razdoblju prije pandemije pokazao je tendenciju rasta poslovnih prihoda, rashoda, financijskih prihoda i rashoda, kao i ukupnih prihoda i rashoda. Lučka uprava Pula je u cijelom promatranom razdoblju prije pandemije ostvarivala višak prihoda nad rashodima koje je kontinuirano prenosila u sljedeća buduća poslovna razdoblja. Poslovanje Lučke uprave Pula prije pandemije može se ocijeniti kao stabilno.

Nastupom pandemije u 2020. godini zamjetan je odraz na trendove pada u financijskom poslovanju Lučke uprave Pula. Primjetan je pad u nefinancijskoj imovini u 2020. godini za 0,6% što je rezultat pada neproizvedene dugotrajne imovine (nematerijalne imovine), ali i rasta proizvedene dugotrajne (materijalne imovine). Financijska imovina pokazala je tendenciju rasta u 2020. godini unatoč pandemiji, gdje je najveći udio imao rast novca u banci i blagajni. U stavkama pasive je došlo do povećanja vlastitih izvora Lučke uprave Pula što je rezultat rasta prenesenog viška prihoda iz ranijih godina poslovanja.

U 2020. godini naplaćeni prihodi budućih razdoblja su se povećali za 686 tisuća kuna u odnosu na 2019. godinu, a iznos od 20,3 milijuna kuna odnosi se na prihode od donacija za nabavu nefinancijske imovine iz Državnog proračuna i proračuna JLP(R)S, nedospjele prihode luke Medulin i luke Bunarina (zaračunata pristojba za komunalni i nautički vez za 2021. godinu). Kapitalne donacije primljene su na žiro račun tijekom 2020. godine u iznosu od 1.250.000 od proračuna Istarske Županije za radove u luci Krnica - postavljanje pontona i za radove u slobodnoj zoni za sanaciju obalnog zida Molo Carbone. Temeljem čl. 26 Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, donacije za nabavu nefinancijske imovine knjiže se kao odgođeno priznavanje prihoda te se sukladno obračunatim troškovima amortizacije ista prenose u prihod. Budući da je procijenjeni rok trajanja nabavljene

nefinancijske imovine 25 godina, navedene donacije će se prenositi u prihod slijedećih 25 godina.

U izvještaju o prihodima i rashodima zamjetan je pad poslovnih prihoda i rast poslovnih rashoda u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu. Višak prihoda je 2020. godine u Lučkoj upravi Pula pao za 41% u odnosu na 2019. godinu kada nije bilo pandemije, što je značajan pad. Međutim, Lučka uprava Pula je i u uvjetima pandemije uspjela ostvariti višak prihoda nad rashodima i time očuvati stabilnost svoga poslovanja te njegovu likvidnost i solventnost.

5.4. Prijedlozi za unapređenje poslovanja Lučke uprave Pula

Proaktivno promišljanje o modernizaciji, što doprinosi i unaprijeđenu usluge, glavni su pokretači držanja koraka s najnovijim trendovima prilikom obavljanja bilo kojeg spektra djelatnosti. Vođeni takvom misijom, Lučka uprava Pula pokrenula je novi koncept osuvremenjivanja područja pod njezinom ingerencijom, što će svakako osim stvaranja ljepše slike samoga grada, doprinijeti i u unaprjeđenju turističke ponude čime bi se i produžila turistička sezona, a samim time pozicioniralo grad Pulu kao nezaobilazno nautičko središte. Slijedom navedenog, projekt „Uređenje rive“, predstavlja prvi korak u stvaranju reprezentativne slike grada kao tipičnog mediteranskog grada. U tom se smjeru krenulo još i 2012. godine, što je konkretno započeto od Riječkog gata prema platou nekadašnjeg Yacht servisa, u smjeru komunalnog dijela luke – Mandrač što bi se i kroz godine trebalo i nastaviti. Uređenje rive, obuhvaćat će izgradnju popratnih sadržaja poput ugostiteljskih objekata te adekvatnim parkirnim mjestima za osobna i putnička vozila što bi također trebalo biti popraćeno i budućim renoviranjem hotela Rivijere koji će predstavljati i strateški hotelski smještaj u gotovo samome centru grada, a na samo nekoliko stotina metara udaljen od rive.

Slika 5.1. Budući izgled obnovljene pulske rive projektom „Uređenje rive“

Izvor: Lučka uprava Pula (2021): Projekti, Preuzeto s <https://www.lup.hr/luka-pula/>, (20. 12. 2021.)

Slika 5.1. predstavlja dio izgleda nove pulske rive koja bi se u konkretnom slučaju trebala obnoviti u blizini poznatog pulskog ugostiteljskog objekta Pietas.

Projekt Putnički terminal u fokusu je javnosti prvenstveno iz razloga što Pula zbog izvrsne prometne povezanosti, svog geostrateškog položaja, brojnih sadržaja i atraktivnosti grada ima sve preduvjete biti polazna putnička luka za kruzere.

Važnost u razvoju grada Pule kao polazne putničke luke – home port, pored promidžbe same destinacije i protočnosti novih turista koji će nakon CRUISING turizma odabrati i drugi oblik turizma i vratiti se u Pulu, komplementarno je osim u naplati lučkih pristojbi, i u dodatnim multiplikativnim oblicima ostvarivanja prihoda brojnih poduzetnika nudeći razne usluge od opskrbe kruzera, prijevoza, budućih noćenja uz ponudu raznih servisa.

Slika 5.2. Planirani izgled potencijalnog putničkog terminala u pulskom zaljevu

Izvor: Lučka uprava Pula (2021): Projekti, Preuzeto s <https://www.lup.hr/luka-pula/>, (21. 12. 2021.)

Slika 5.2. predstavlja izgled potencijalnog putničkog terminala u pulskom zaljevu. Iako se u konkretnim projektu napominje da se u središtu priče o novom terminalu nalaze kruzeri, važno je napomenuti da se radi o putničkom terminalu koji bi imao puno širi okvir mogućnosti od luke namijenjene isključivo prijemu tih velikih brodova te bi omogućio putničko povezivanje Pule s pojedinim odredištima s obje strane Jadrana.

Unaprjeđenje u poslovanju Lučke uprave Pula bit će također pospješeno i projektom „Luka Verudela“. Predmetna se luka nalazi na južnoj strani luke Bunarina i kroz sam bi se projekt stvorili osnovni uvjeti, omogućili novi vezovi, uredio krajolik te generirao razvoj novih sadržaja oko same luke što bi u konačnici i generiralo nove prihode za samu Lučku upravu.

6. ZAKLJUČAK

S obzirom na specifičnost financijskog izvještavanja neprofitnih organizacija, u radu su opisane značajke financijskog izvještavanja neprofitnih organizacija na primjeru ustanove Lučka uprava Pula. Cilj istraživanja u ovome diplomskom radu je bio prikazati poslovanje Lučke uprave Pula prije i nakon pandemije COVID-19 virusom te analizom poslovanja utvrditi da li je pandemija utjecala na stabilnost poslovanja Lučke uprave Pula.

Problem istraživanja bio je usmjeren na analizu financijskih izvještaja neprofitnih organizacija i to na bilancu za neprofitne organizacije, izvještaj o prihodima i rashodima neprofitnih organizacija, kao i na bilješke uz financijske izvještaje koji su analizirani na primjeru Lučke uprave Pula u cilju utvrđivanja utjecaja pandemije na njeno poslovanje. Promatrani su financijski izvještaji za 2016., 2017., 2018., 2019. i 2020. godinu.

U uvodnom dijelu rada postavljena su i istraživačka pitanja kojima se htjelo istražiti koje su značajke neprofitnih organizacija, opisati učinke pandemije na hrvatsko gospodarstvo, predstaviti Lučku upravu Pula, te analizirati njeno poslovanje prije i za vrijeme pandemije da bi se mogli donijeti kritički zaključci o njenom poslovanju.

Lučka uprava Pula je neprofitna pravna osoba u vlasništvu Istarske županije čija je djelatnost određena Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama. Ona upravlja lukama: Pula, Brijuni, Peroj, Fažana, Banjole, Polje, Runke, Medulin i Kuje. Lučka uprava Pula bilježi rastuće trendove poslovanja do 2019. godine, poput rasta imovine i prihoda. U 2020. godini dolazi do smanjenja nefinancijske imovine, dok se financijska imovina povećava.

Pandemija je u velikoj mjeri „uzdrnala“ turistički sektor, koji se kao i ostali sektori u gospodarstvu po prvi puta u modernoj povijesti našao u epicentru takve vrste pošasti na koju je trebalo odgovarajućim alatima i strategijama djelotvorno reagirati i to prvenstveno iz razloga što turizam u velikom postotku generira prihode unutar hrvatskog BDP-a koji se penju i do 20%.

Usporedi li se prihod u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu uočava se njegovo smanjenje za 11,0% a to se može objasniti posljedicama smanjenja prometa uslijed pandemije, primjerice smanjeni su prihodi od lučkih pristojbi. Prihodi od donacija iz proračuna temelje se na izračunu pripadajućih troškova amortizacije kapitalnih ulaganja koja su financirana iz donacija iz proračuna za razdoblje 2014 - 2020. U 2020. godini primljene su kapitalne donacije iz proračuna Istarske županije u ukupnom iznosu od 1,3 milijuna kn. Pripadajući iznos

amortizacije ulaganja financirane iz navedenih donacija iz 2020. godine iznosi 33 tisuće kn koji je knjižen na prihod. Preostali iznos kapitalne donacije predstavlja prihod budućih razdoblja.

Lučka uprava Pula koristi alternativnih izvora financiranja koji su joj na raspolaganju putem europskih fondova. Misao vodilja svakako je usmjerena otvaranju grada prema moru, odnosno u postizanju duže pred i pod sezone što bi svakako trebalo biti komplementarno popraćeno izgradnjom novog terminala za prihvat kruzera i ostalih brodskih linija koje će u većoj mjeri biti i povezane s avio te budućim željezničkim prijevozom čija se modernizacija uskoro očekuje i na istarskom poluotoku.

LITERATURA

Knjige

1. Belak, V. (1995). *Menadžersko računovodstvo*. Zagreb: RRIF-Plus d.o.o.
2. Botički, J., Božina, A. (...), Vuk, J. (2017). *Računovodstvo neprofitnih organizacija s analitičkim računskim planom, primjerima knjiženja i propisima*, VIII izmijenjeno i dopunjeno izdanje. Zagreb: RRIF-Plus d.o.o.
3. Gulin, D., Idžojtić, I., Žager, L. et al. (2006). *Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu MSFI/MRS i poreznih propisa*, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb.
4. Pavičić, J. (2003). *Strategija marketinga neprofitnih organizacija*. Zagreb: Masmedia.
5. Žager K., Mamić Sačer I. (...), Žager L. (2008). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia.

Časopisi i publikacije

1. Buneta, V., Papić, A., Roška, V. (2021). The effect of the COVID-19 panemic on the Croatian economy, *Zbornik Veleučilišta u Rijeci*, 9 (1), Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/257662>, (22.10.2021)
2. Dečman, N. (2012). Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH, *Ekonomski pregled*, 63 (7 – 8): 446-467
3. Hu B., Guo H., Zhou .P, Shi Z (2021). Characteristics of SARS-CoV-2 and COVID-19. *Nature Reviews. Microbiology*. 19 (3): 141–154.
4. Jiang S, Xia S, Ying T, Lu L)2020). A novel coronavirus (2019-nCoV) causing pneumonia-associated respiratory syndrome. *Cellular & Molecular Immunology*. 17 (5): 554
5. Lau H, Khosrawipour V, Kocbach P, Mikolajczyk A, Ichii H, Schubert J, et al. (2020). Internationally lost COVID-19 cases. *Journal of Microbiology, Immunology, and Infection = Wei Mian Yu Gan Ran Za Zhi*. 53 (3): 454–458.
6. Perlman S. (2020). Another Decade, Another Coronavirus. *The New England Journal of Medicine*. 382 (8): 760–762.

7. Petrović, V (2020). *Croatia political briefing: The Forecast of Political Events in Croatia after the COVID-19*. China - CEE Institute.
8. Primorac, J: (2020). Izgubljeni prihodi i pronađena solidarnost: utjecaj prvog vala pandemije bolesti COVID-19 na kulturni sektor u jugoistočnoj Europi., *Sociologija i prostor : časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja*, 59 (219), Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/index.php?show=toc&id_broj=20290, (25.10.2021.)
9. Ross, A. (2008). The new geography of work: power to the precarious? *Theory, Culture and Society* 25., 2008.
10. Rothan HA, Byrareddy SN (2020). The epidemiology and pathogenesis of coronavirus disease (COVID-19) outbreak. *Journal of Autoimmunity*. 109: 402 - 433.
11. Sun J, He WT, Wang L, Lai A, Ji X, Zhai X. (2020). COVID-19: Epidemiology, Evolution, and Cross-Disciplinary Perspectives. *Trends in Molecular Medicine*. 26 (5): 483–495
12. Sutton D, Fuchs K, D'Alton M, Goffman D (2020). Universal Screening for SARS-CoV-2 in Women Admitted for Delivery. *The New England Journal of Medicine*. 382 (22): 2163–2164
13. WHO (2020): WHO-convened global study of origins of SARS-CoV-2: China Part, Preuzeto s <https://www.who.int/publications/i/item/who-convened-global-study-of-origins-of-sars-cov-2-china-part>, (21.10.2021.)
14. Zoumpourlis V. et. al. (2020). The COVID-19 pandemic as a scientific and social challenge in the 21st century. *Molecular Medicine Reports*. 22 (4): 3035–3048.

Internet izvori:

1. Barnes, J. (2021). U.S. Intelligence Report Warns of Global Consequences of Social Fragmentation, Preuzeto s <https://www.nytimes.com/2021/04/08/us/politics/intelligence-global-trends-report-pandemic.html>, (21. 10. 2021.)
2. Buchholz, K. (2020). What Share of the World Population Is Already on COVID-19 Lockdown?, Preuzeto s <https://www.statista.com/chart/21240/enforced-covid-19-lockdowns-by-people-affected-per-country/>, (21. 10. 2021.)
3. Credit Agricole Group (2021): Ekonomski i politički pregled, Preuzeto s <https://international.groupecreditagricole.com/en/international->

- support/croatia/economic-overview?url_de_la_page=%2Ffr%2Faccompagnement-a-l-international%2Fcroatie%2Fcontexte-economique&, (26. 10. 2021.)
4. Deloitte (2020). Drugi paket mjera Vlade RH za pomoć gospodarstvu uslijed epidemije koronavirusa,. Preuzeto s <https://www2.deloitte.com/hr/hr/pages/tax/articles/covid-19-vlada-prijedlog-mjera-gospodarstvo-koronavirus.html>., (26. 10. 2021)
 5. Državni ured za reviziju (2019). Izvješće o obavljenoj financijskoj reviziji Lučke uprave Pula za 2017. godinu. <http://revizija.nivas.hr/datastore/filestore/205/LUCKA-UPRAVA-PULA.pdf>. (27.10.2021.)
 6. Državni ured za reviziju (2019). Izvješće o obavljenoj financijskoj reviziji Lučke uprave Pula za 2017. godinu. <http://revizija.nivas.hr/datastore/filestore/205/LUCKA-UPRAVA-PULA.pdf>, (27.10.2021.)
 7. Dobrić, D (2021). Oporavlja li se hrvatsko gospodarstvo? Piktogramme Nutzung der DW-Angebote Deutsche Welle.<https://www.dw.com/hr/oporavlja-li-se-hrvatsko-gospodarstvo/a-59004078>. (26. 10. 2021.)
 8. Hrvatska narodna banka. Redovne publikacije - Bilten 270., Preuzeto s <https://www.hnb.hr/documents/20182/4026505/hbilt270.pdf/477a51ff-bf28-e58e-d96e-8f0aa6b8901c>, (22.10.2021).
 9. Hrvatski olimpijski odbor (2020). Stajalište o utjecaju COVID-19 krize na sportski sektor.<https://www.hoo.hr/images/dokumenti/sport-olimpizam-medunarodni/stajaliste-o-utjecaju-covid-19-krize-na-sportski-sektor-hrv.pdf>., (27. 10. 2021.)
 10. Hrvatski zavod za javno zdravstvo – HZJZ (2020). COVID-19 – Priopćenje prvog slučaja, Preuzeto s <https://www.hzjz.hr/priopcenja-mediji/covid-19-priopcenje-prvog-slucaja/>. (26. 10. 2021.)
 11. IMF blog (2020). The Great Lockdown: Worst Economic Downturn Since the Great Depression, Preuzeto s <https://blogs.imf.org/2020/04/14/the-great-lockdown-worst-economic-downturn-since-the-great-depression/> (21. 10. 2021.)
 12. Imperial College London (2020). Report 13 - Estimating the number of infections and the impact of non-pharmaceutical interventions on COVID-19 in 11 European countries.<http://www.imperial.ac.uk/mrc-global-infectious-disease-analysis/covid-19/report-13-europe-npi-impact/>, (21. 10. 2021.)
 13. Johns Hopkins University (2021). COVID-19 Dashboard by the Center for Systems Science and Engineering (CSSE) at Johns Hopkins University (JHU). <https://gisanddata.maps.arcgis.com/apps/dashboards/bda7594740fd40299423467b48e9ecf6>, (21. 10. 2021.)

14. Kaplan, J. et. al. (2020). Our ongoing list of how countries are reopening, and which ones remain under lockdown. <https://www.businessinsider.com/countries-on-lockdown-coronavirus-italy-2020-3> (21. 10. 2021.)
15. Kulturpunkt (2021). Lekcije iz pandemije: ogoljavanje stanja. <https://www.kulturpunkt.hr/content/lekcije-iz-pandemije-ogoljavanje-stanja.>, (25. 10. 2021.)
16. Lider Media (2020). Koronavirus mogao bi koštati svjetsko gospodarstvo 1,1 bilijun dolara, Preuzeto s <https://lider.media/poslovna-scena/svijet/koronavirus-mogao-bi-kostati-svjetsko-gospodarstvo-1-1-bilijun-dolara-130195> (21. 10. 2021.)
17. Lučka uprava Pula (2021). O nama. <https://www.lup.hr/lucka-uprava/>. (27. 10. 2021.)
18. Ministarstvo financija. (2022). Neprofitne organizacije. Preuzeto s <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/neprofitne-organizacije/106.>, (14. 02. 2022.)
19. Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske (2020). Koronavirus i mjere prevencije, Preuzeto s <https://zdravlje.gov.hr/koronavirus-i-mjere-prevencije/4952> (21. 10. 2021.)
20. MMF – World Economic Outlook Database (2021). <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2021/April/select-country-group.>, (26. 10. 2021.)
21. Nebehay S, (2020). Pandemic slashes worldwide income from work by a tenth: ILO, <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-ilo/pandemic-slashes-worldwide-income-from-work-by-a-tenth-ilo-idUSKCN26E1SM>, (21. 10. 2021.)
22. New York Times (2020). Stocks Plummet as Grim Economic Outlook Grips Markets: Live Updates. <https://www.nytimes.com/2020/03/16/business/stock-market-drops-recap.html>, (21. 10. 2021.)
23. Our world in data (2021). Cumulative confirmed COVID-19 cases, Preuzeto s <https://ourworldindata.org/grapher/cumulative-covid-cases-region>, (21. 10. 2021.)
24. Skupina autora. Kultura Nova (2020). Utjecaj pandemije COVID-19 i zagrebačkog potresa na OCD-e u suvremenoj kulturi i umjetnosti, Preuzeto s https://kulturanova.hr/istrazivanje_covid_potres/zkn-covid-potres.pdf., (25.10.2021.)
25. UK Research and Innovation (2020). What is coronavirus? The different types of coronaviruses, Preuzeto s <https://coronavirusexplained.ukri.org/en/article/cad0003/>, (21. 10. 2021.)
26. United Nations (2020). The impact of COVID-19 on sport, physical activity and well-being and its effects on social development, Preuzeto s <https://www.un.org/development/desa/dspd/2020/05/covid-19-sport/>., (26. 10. 2021.)

27. World Bank (2021). Updated estimates of the impact of COVID-19 on global poverty, Preuzeto s <https://blogs.worldbank.org/opendata/updated-estimates-impact-covid-19-global-poverty>, (21. 10. 2021.)

Zakoni i propisi

1. Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14
2. Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, NN 1/15
3. Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija, NN 31/15
4. Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola, izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, NN 119/15

Ostalo

1. Lučka uprava Pula. Financijski izvještaji za razdoblje 2016.-2020. godina (dokumentacija iz računovodstva LUP-a)

POPIS SLIKA

Slika 3.1. Kumulativ inficiranih osoba zaraženih COVID-19 virusom prema geografskoj raspodjeli od siječnja 2020. – listopada 2021.	11
Slika 3.2. Broj smrtnih slučajeva COVID-19 na milijun stanovnika.....	13
Slika 3.3. Kretanje promjene BDP-a u RH od 2014. – 2020. godine	16
Slika 3.4. Kretanje industrijske proizvodnje u RH od 2014. – 2021. godine.....	17
Slika 3.5. Fizički obujam građevinskih radova u RH od 2014. – 2021. godine.....	17
Slika 3.6. Robni izvoz u RH od 2014. – 2021. godine u mlrd. eura	18
Slika 3.7. Robni uvoz u RH od 2014. – 2021. godine u mlrd. eura	19
Slika 3.8. Stopa nezaposlenosti u RH od 2014. – 2021. godine.....	19
Slika 3.9. Distribucija sjedišta organizacija	21
Slika 3.10. Pprocijenjeni broj odgođenih aktivnosti	22
Slika 3.11. Procjena u kretanju glavnih makroekonomskih pokazatelja.....	24
Slika 4.1. Luka Pula	29
Slika 4.2. Luka Bunarina.....	29
Slika 4.3. Luka Brijuni	30
Slika 5.1. Budući izgled obnovljene pulske rive projektom „Uređenje rive“	47
Slika 5.2. Planirani izgled potencijalnog putničkog terminala u pulskom zaljevu	48

POPIS TABLICA

Tablica 5.1. Horizontalna analiza bilance Lučke uprave Pula 2016-2018. godine	34
Tablica 5.2. Vertikalna analiza aktive bilance Lučke uprave Pula 2015. - 2019. godine (%) .	36
Tablica 5.3. Vertikalna analiza pasive bilance Lučke uprave Pula 2015. - 2019. godine.....	36
Tablica 5.4. Prikaz horizontalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula – prihodi	38
Tablica 5.5. Prikaz vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula – prihodi (%)	38
Tablica 5.6. Prikaz vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula – rashodi (%)	38

Tablica 5.7. Prikaz horizontalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula u 2020. godini.....	40
Tablica 5.8. Vertikalna analiza bilance Lučke uprave Pula u 2020. godini - aktiva.....	41
Tablica 5.9. Vertikalna analiza bilance Lučke uprave Pula 2015. - 2019. godine – pasiva.....	42
Tablica 5.10. Prikaz horizontalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula u 2020. godini.....	42
Tablica 5.11. Prikaz vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula – prihodi	44
Tablica 5.12. Prikaz vertikalne analize izvještaja o prihodima i rashodima Lučke uprave Pula – rashodi	44

ŽIVOTOPIS

Dino Balde rođen je 5. studenog 1997. godine u Puli. Osnovnu školu pohađao je u Medulinu, a potom srednju školu u Puli. Svoje školovanje nastavlja na Preddiplomskom studiju „Tehničkog menadžmenta“ na Veleučilištu VERN', koji završava 2019. te stječe zvanje stručni prvostupnik/inženjer tehničkog menadžmenta (bacc.ing.techn.). Iste 2019. godine nastavlja obrazovanje na Veleučilištu VERN' i upisuje diplomski studij „Poduzetnički menadžment“. Nogometom se bavi od svoje 9. godine života, a amaterski i ponešto profesionalno od svoje punoljetnosti do danas. Radno iskustvo stječe kao pomoćni kuhar u ugostiteljskom objektu na otoku Levanu kao sezonski radnik od 2013. do 2015. godine. Naredne sezone zapošljava se kao djelatnik za kontrolu i naplatu sidrišta u luci Kuje koja je u vlasništvu Lučke uprave Pula te sezonski rad nastavlja do danas. Nakon završetka studija „Poduzetnički menadžment“ želja mu je zapošljavanje u Lučkoj upravi Pula gdje odrađuje i specijalističku praksu koje je obavezna u zadnjem semestru studija.